

DE REGELS RESPECTEREN
OM HET MILIEU
TE BESCHERMEN

GIDS VOOR GOEDE MILIEUPRAKTIJKEN

LEEFMILIEU.BRUSSELS

INHOUDSTAFEL

	Waarom deze gids? Hoe hem te gebruiken?	3		Energie in gebouwen	22
	Lucht	4		Natuur en biodiversiteit	23
	Dierenwelzijn	6		Pesticiden	27
	Geluid	9		Gevaarlijke producten	29
	Elektromagnetische velden	13		Bodems	31
	Afval	15		Inspectie, gebruiksaanwijzing	34
	Aangifte en milieuvergunning	17		Bij een milieu-inbreuk	36
	Oppervlaktewater	19		Lexicon	38
	Grondwater	21			

WAAROM EEN GIDS VOOR GOEDE MILIEUPRAKTIJKEN?

U stelt zichzelf vaak vragen over dingen die u in uw dagelijkse leven vaststelt.

- **Wat kan ik doen aan geluidsoverlast? Houdt het bedrijf in de buurt zijn impact op het milieu onder controle?**
- **Ben ik verplicht om mijn verwarmingsketel te laten nakijken?**
- **Kan ik een zwerfkat in huis nemen? Moet ik echt mijn afval sorteren?**
- **Is het gebruik van pesticiden beperkt?**
- **Wanneer heb ik een [EPB-certificaat](#) nodig voor mijn woning?**

© Guillaume de Germain

Deze gids geeft een antwoord op uw vragen. Hij zal u ook helpen om de milieuregelgeving beter te begrijpen die van invloed is op zoveel aspecten van uw dagelijkse leven. Hij zal u helpen om de wetgeving beter na te leven.

Voldoen aan de regelgeving betekent in de eerste plaats het leefmilieu beschermen! Het gaat om onze gezondheid, onze levenskwaliteit en, in bredere zin, het klimaat en onze gezamenlijke toekomst.

WAT STAAT ER IN DEZE GIDS?

1. Elk hoofdstuk van de gids behandelt een specifiek thema en beschrijft de belangrijkste verplichtingen waaraan u moet voldoen om een veilige en gezonde leefomgeving te garanderen.
2. De gids beschrijft ook de basisprincipes van de milieu-inspectie en de sancties bij niet-naleving van de wetgeving.

OPGELET:

de teksten in deze gids vervangen de reglementaire teksten niet die aan het einde van elk hoofdstuk worden vermeld. U dient die reglementaire teksten altijd te raadplegen.

© Guillaume de Germain

OM DE KWALITEIT TE VRIJWAREN

Slechte luchtkwaliteit kan schadelijke gevolgen hebben voor de gezondheid en het klimaat. Om de vervuiling te beperken, de [ozonlaag](#) te beschermen en de uitstoot van [broeikasgassen](#) te verminderen, legt de overheid bepaalde preventieve en beschermende maatregelen op voor de luchtkwaliteit. Houd u daaraan!

CONTROLE VAN UW VERWARMINGSKETEL

Koolstofmonoxide en -dioxide, fijnstof en stof: een slecht onderhouden ketel kan vervuילend zijn en kan u vergiftigen.

Laat uw ketel periodiek controleren door een erkende verwarmingsketeltechnicus:

- ✓ om de twee jaar voor gasketels;
- ✓ om de twee jaar voor waterverwarmers
- ✓ jaarlijks voor stookolieketels

VUUR

Het verbranden van afval veroorzaakt vervuiling en stank.

- ✗ Als algemene regel geldt dat het ten strengste verboden is om afval te verbranden, tenzij u hiervoor over een milieuvergunning beschikt.

Gebruikt u een houtkachel?

- ✓ Gebruik alleen proper en droog hout.

ASBEST

Asbest, dat vroeger als bouw materiaal werd gebruikt, is gevaarlijk voor de gezondheid. Renoveert u een gebouw dat asbest bevat?

- ✓ Neem de nodige voorzorgsmaatregelen om te vermijden dat asbestvezels in de lucht vrijkomen.
- ✓ Vraag vóór aanvang van de werkzaamheden [een vergunning aan](#). In het geval van broos asbest - vlokken, isolatiemateriaal - bent u verplicht beroep te doen op een erkende onderneming.
- ✗ Laat alle onderdelen als gevaarlijk afval afvoeren naar een geschikt inzamelpunt, ook als ze in goede staat verkeren. Raadpleeg de lijst van erkende asbestverwijderaars.
- ✗ Gebruik nooit snel werkende elektrische gereedschappen, hogedrukreinigers, zandstraalmachines, luchtcompressoren, schuurschijven of slijpmachines om voorwerpen of substraten die gemaakt zijn van of bekleed zijn met asbesthoudend materiaal te bewerken, te snijden, te boren of schoon te maken, of om asbest te verwijderen.

KOELGASSEN

[Chloorfluorkoolstoffen \(CFK's\)](#) en [chloorfluorkoolwaterstoffen \(HCFK's\)](#), waarvan bekend is dat zij verantwoordelijk zijn voor de afbraak van de [ozonlaag](#), werden lange tijd gebruikt voor de koeling van koelkasten en airconditioners.

Sinds 2015 is het gebruik van CFK's/HCFK's en apparatuur die (H)CFK's bevat, echter verboden. Deze gassen zijn vervangen door [toegestane koelmiddelen](#).

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing \(BWLKE\)](#)
- [Ordonnantie betreffende de milieuvergunningen](#)
- [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de controle en het onderhoud van verwarmings- en klimaatregelingssystemen](#)
- [Europese verordening betreffende stoffen die de ozonlaag afbreken](#)
- [Europese verordening betreffende gefluoreerde broeikasgassen](#)

OM DE KWALITEIT TE VRIJWAREN

DE LAGE EMISSIEZONE

Om de luchtkwaliteit te verbeteren en de volksgezondheid te beschermen, is het hele gewestelijke grondgebied sinds 1 januari 2018 een [lage emissiezone \(LEZ\)](#). De meest vervuilende voertuigen mogen niet op het grondgebied rijden. Het gaat om bepaalde categorieën van personenauto's, bestelwagens van minder dan 3,5 ton (categorie N1), bussen of touringcars, ingeschreven in België of in het buitenland.

WAT TE DOEN BIJ EEN POLLUTIEPIEK?

Tijdens de winter kunnen er hoge concentraties verontreinigende stoffen in de lucht zitten die gevaarlijk zijn voor de gezondheid. Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest kan dan verschillende maatregelen nemen, die in verhouding staan tot de ernst van de situatie.

- ✓ Respecteer de specifieke maatregelen, zoals het beperken van uw snelheid op bepaalde wegen, het respecteren van het systeem van alternerende nummerplaten of het niet gebruiken van uw auto.

Voor meer informatie kunt u de pagina's raadplegen over [pollutiepieken in Brussel en de luchtkwaliteit in Brussel](#).

Dit verkeersverbod wordt geleidelijk ingevoerd. Het is gebaseerd op de [Euronorm](#) voor voertuigen.

U vindt de Euronorm van uw voertuig op het inschrijvingsbewijs.

DE DAG PASS

Met de dag pass kan tegen betaling een tijdelijke vrijstelling worden verkregen voor maximaal 8 toegangsdagen per jaar en per voertuig. Prioritaire voertuigen kunnen worden vrijgesteld. Voor meer informatie, neem een kijkje op de pagina '[LEZ Brussels](#)'.

Raadpleeg de rubriek [onze gezondheid beschermen](#) op de website van Leefmilieu Brussel

Diesel

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Zonder Euronorm	X	X	X	X	X	X	X	X
Euro 1 / I	X	X	X	X	X	X	X	X
Euro 2 / II		X	X	X	X	X	X	X
Euro 3 / III			X	X	X	X	X	X
Euro 4 / IV					X	X	X	X
Euro 5, 5a, 5b / V of EEV								X

Benzine en gas (LPG / CNG)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Zonder Euronorm		X	X	X	X	X	X	X
Euro 1 / I		X	X	X	X	X	X	X
Euro 2 / II								X
Euro 3 / III								
Euro 4 / IV								
Euro 5, 5a, 5b / V of EEV								

④ Een X betekent dat het voertuig niet meer mag rijden in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest..

HOU VAN ZE EN RESPECTEER ZE

Bent u het gelukkige baasje van een huisdier? Denkt u erover om een gezelschapsdier in huis te halen? U hebt de plicht om voor het dier te zorgen zolang het leeft. Er gelden strenge regels voor de handel in en het bezit van dieren.

WELKE DIEREN ZIJN TOEGELATEN?

U kunt een hond, kat, konijn, cavia of zelfs een schaap, geit of boa constrictor adopteren, maar geen aap, panda of ratelslang. Als u ervoor kiest een zoogdier of reptiel te adopteren, raadpleeg dan [de lijsten van soorten die gehouden mogen worden](#), die door de wet zijn vastgesteld.

Als u een reptiel adopteert, controleer dan of de soort is opgenomen in de [lijst van reptielen die gehouden mogen worden](#). Indien dit niet het geval is, moet u bewijzen dat u het dier in bezit had vóór 1 juni 2021, de datum waarop de lijst van dieren die in bezit mogen worden gehouden in werking is getreden.

UW VERPLICHTINGEN

Of u nu een particulier bent of de leiding hebt over [een diereninstelling](#) [?], u bent verantwoordelijk voor het dier en moet zorgen voor zijn welzijn.

Deze bepalingen hebben niet alleen betrekking op zoogdieren: u moet ook speciale regels naleven voor vogels, reptielen, amfibieën en vissen.

- ✓ Geef het dier goed te eten, huisvest het in goede omstandigheden en geef het de nodige verzorging.
- ✓ Houd rekening met de fysiologische behoeften van het dier.
- ✓ Houd rekening met zijn [ethologische behoeften](#) [?], d.w.z. het gedrag dat eigen is aan de soort, het ontwikkelingsstadium, het geslacht, enz.
- ✗ Beperk de bewegingsvrijheid van het dier niet buitensporig of zodanig dat letsel ontstaat.

Raadpleeg onze [fiches over de verzorging van uw huisdier](#) en de [adviezen van de Brusselse Raad voor dierenwelzijn](#).

DIERENWELZIJN

WILT U EEN DIER IN HUIS HALEN?

U moet zich houden aan bepaalde voorwaarden:

- ✓ U moet minstens 16 jaar oud zijn of u moet specifieke toestemming van uw ouders hebben.
- ✓ Als het dier dat u adopteert een zoogdier is, moet het oud genoeg zijn om normaal gespeend te worden.
- ✗ U mag een dier niet op afbetaling kopen.
- ✗ U mag een dier dat op onwettige wijze is ingevoerd of dat een amputatie heeft ondergaan die op het moment van de ingreep verboden was (bijvoorbeeld: gecoupeerde oren bij een hond), niet in de handel brengen.
- ✗ U mag een rondzwervend, verloren of achtergelaten dier niet verkopen.

VANGT U EEN RONDZWERVEND, VERLOREN OF EEN ACHTERGELATEN DIER OP IN HUIS?

- ✓ eem binnen vier dagen contact op met uw gemeentebestuur om na te gaan welk [asiel](#) [?], aangewezen is om rondzwervende, verloren of achtergelaten dieren op te vangen.

HOU VAN ZE EN RESPECTEER ZE

WILT U DAT UW HOND OF KAT KLEINTJES KRIJGT?

Voor honden

U wordt beschouwd als [een occasionele kweker](#) ? als uw teef hooguit 2 nesten per jaar heeft. Voor meer dan 2 nesten moet u een erkenning hebben.

- ✓ Laat puppy's altijd identificeren en registreren.
- ✗ Opgelet! U mag enkel in de vakpers een verkoopadvertentie plaatsen.

Zie de [voorwaarden voor de verkoopadvertenties](#).

Voor katten

- ✗ Alle katten moeten worden gesteriliseerd voordat ze 6 maanden oud zijn. Uitzondering: katten bestemd voor voortplantingsdoeleinden van erkende fokkers. Als u geen erkende fokker bent, mag u geen nesten krijgen.

HANDEL IN HONDEN EN KATTEN: BIJZONDERE REGELS

Laat u niet verleiden door katten of honden in een etalage, op een markt of op een braderie: ze mogen niet verkocht worden!

- ✓ Kies enkel een hond of kat uit een [asiel](#) ? of van bij een [professionele-, hobby- of occasionele fokker](#) ? : zij moeten zich houden aan verschillende voorwaarden met betrekking tot erkende inrichtingen. Zij moeten ook hun vergunning uithangen en u een garantiecertificaat overhandigen.
- ✓ Neem een hond die minstens 13 weken oud is. Het dier moet gespeend zijn.
- ✓ Controleer of de hond die u in huis haalt, geïdentificeerd en geregistreerd is voordat hij 8 weken oud was.

Voor meer informatie over de identificatie en registratie van honden: www.dogid.be.

- ✓ Haal een kat in huis die minstens 7 weken oud is. Het dier moet gespeend zijn.
- ✓ Controleer of de kat die u in huis haalt, geïdentificeerd en geregistreerd is voordat ze 12 weken oud was of is.

Voor meer informatie over de identificatie en registratie van katten: www.catid.be.

DIERENWELZIJN

- ✓ Laat uw kat steriliseren voor de leeftijd van 6 maanden. Als de kat op het moment van verkoop ouder is dan 6 maanden en niet is gesteriliseerd, moet u hem/haar laten steriliseren.

Komt uw hond of kat uit het buitenland?

- ✓ Registreer het dier dan binnen 8 dagen na aankomst in Brussel.
- ✓ Als uw kat ouder is dan 5 maanden, laat hem/haar dan binnen 30 dagen steriliseren.

Is uw hond of kat in een asiel opgenomen?

Het asiel kan een dier gedurende 15 dagen, de tijd die nodig is om zijn/haar eigenaar terug te vinden, niet plaatsen of euthanaseren, tenzij een dierenarts van oordeel is om het dier te laten inslapen. Zorg ervoor dat uw huisdier goed geïdentificeerd en geregistreerd is!

Is de tatoeage of chip niet meer leesbaar?

- ✓ Laat het dier zo snel mogelijk identificeren door uw dierenarts.

Gaat u verhuizen? Is uw huisdier gestorven?

- ✓ Meld deze wijziging aan [DogID](#) voor honden en [CatID](#) voor katten.

HOU VAN ZE EN RESPECTEER ZE

BRENGT U UW HUISDIER ONDER IN EEN PENSION?

Dierenpensions moeten een erkenning hebben en zijn onderworpen aan controles.

- ✓ Zorg ervoor dat uw dier de vereiste vaccinaties heeft gekregen. De uitbater moet dit controleren alvorens een verblijfscontract met u af te sluiten.

KUNT U NIET MEER VOOR UW HUISDIER ZORGEN?

- ✓ Zoek zelf een nieuwe thuis voor uw huisdier of breng het naar een erkend en gecontroleerd asiel.
- ✗ Laat uw huisdier nooit achter. Dit is ten strengste verboden!

RELIGIEUS SLACHTEN: DE VERPLICHTINGEN

Het slachten van runderen, schapen en geiten voorgeschreven door een religieuze ritus, mag alleen plaatsvinden in een [erkend slachthuis of in een inrichting die is erkend door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen \(FAVV\)](#).

Een door een religieuze ritus voorgeschreven slachting mag alleen worden uitgevoerd:

- ✓ in het geval van de israëlitische ritus: door offeraars die daartoe gemachtigd zijn door het Centraal Israëlitisch Consistorie van België;
- ✓ in het geval van de islamitische ritus: door offeraars die daartoe gemachtigd zijn door het representatief orgaan van de Moslims van België.

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Wet betreffende de bescherming en het welzijn der dieren](#)
- [Koninklijk besluit betreffende de identificatie en registratie van honden](#)
- [Koninklijk besluit betreffende het meerjarenplan voor de sterilisatie van katten](#)
- [Koninklijk besluit van 27 april 2007 houdende erkenningsvoorwaarden voor inrichtingen voor dieren en de voorwaarden inzake de verhande](#)
- [Besluit van de Brussels Hoofdstedelijke Regering betreffende de identificatie en registratie van katten](#)
- [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de bescherming van dieren bij het slachten en doden](#)
- [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering betreffende de lijst van reptielen die mogen worden gehouden en de minimumnormen voor het houden ervan](#)
- [Europese verordening inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten](#)
- [Europese verordening inzake de bescherming van dieren bij het doden](#)

DIERENWELZIJN

© Thinkstock

VERBODEN ACTIVITEITEN MET DIEREN

In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest geldt het volgende: :

- ✗ U mag dieren niet dwangvoederen of fokken voor bont.
- ✗ U mag bepaalde diersoorten niet houden om ze tentoon te stellen in reizen-de shows zoals circussen.
- ✗ U mag geen paardachtigen gebruiken voor openbaar vermaak, zoals draaimo-lens, ritjes, enz.

Raadpleeg op de website van Leefmilieu Brussel de rubriek [Dierenwelzijn](#)

RESPECTEER DE TOEGESTANE GELUIDSNIVEAUS

Lawaai is een van de voornaamste vormen van milieuhinder in Brussel. Sommige geluidsbronnen maken deel uit van het stadsleven, andere houden verband met het gedrag van buurtbewoners. In ieder geval, door de wetgeving na te leven zorgt u voor meer comfort voor uzelf en voor degenen om u heen.

HET GELUIDSNIVEAU WORDT BEPERKT

Te veel lawaai maken is verboden! Ook lawaai maken op het verkeerde moment is niet toegestaan! 's Morgens vroeg het geluid van een stofzuiger, luide muziek of het gejam van de hond zijn nadelig voor ieders levenskwaliteit. In de Brusselse wetgeving worden daarom maximaal toegestane geluidsniveaus voor [buurtlawaai](#) vastgesteld.

De normen voor deze geluidsniveaus variëren naargelang van:

- de dag weekdagen, zaterdagen, zonden feestdagen
- de periode overdag van 7.00 uur tot 19.00 uur, 's avonds van 19.00 uur tot 22.00 uur en 's nachts van 22.00 uur tot 7.00 uur
- de plaats waar de meting wordt verricht binnen of buiten.

Of u nu een particulier bent of een professional, u moet rekening houden met de rust van de omwonenden door de geluidsnormen te respecteren.

Buiten

De metingen van het geluidsniveau worden uitgevoerd met apparatuur, volgens een methode en onder voorwaarden die bij verordening zijn vastgesteld.

De grenswaarden voor het geluid van [ingedeelde inrichtingen](#) dat buiten wordt gemeten, worden vastgesteld naargelang van de tijdsperiode en het gebied van het [Gewestelijk Bodembestemmingsplan](#) (GBP) waar de ingedeelde inrichting is gelegen.

Deze grenswaarden zijn niet van toepassing op bouwplaatsen, schietstanden en schietterreinen, statische transformatoren, luchthavens en openluchtevenementen.

Het gewestelijk grondgebied is verdeeld in gebieden die zijn vastgesteld in het Gewestelijk Bodembestemmingsplan (GBP). Voor elk gebied worden specifieke regels vastgesteld. Dus afhankelijk van of u zich in groengebied, in woongebied of in gemengd gebied bevindt, zijn de geluidsnormen voor buiten niet hetzelfde.

Binnen

De metingen van het geluidsniveau worden uitgevoerd met apparatuur, volgens een methode en onder voorwaarden die bij verordening zijn vastgesteld.

De toegestane geluidsniveaus variëren naargelang van het soort ruimte, met bijzondere aandacht voor slaapkamers. Deze normen houden rekening met:

omgevingsgeluid en geluid geproduceerd door een geluidsbron, zoals het geluid van muziek: dit wordt een [overschrijding](#) van niveau genoemd;

- harde, korte geluiden, zoals het dichtslaan van een deur: dit wordt een overschrijding van impulsief karakter genoemd;
- geluiden die niet per se luid zijn, maar wel hinderlijk kunnen zijn, zoals het geluid van een elektromotor in een bepaald frequentiegebied: dit wordt een overschrijding van tonaal karakter genoemd.

RESPECTEER DE TOEGESTANE GELUIDSNIVEAUS

In de buitenruimte toegelaten geluidsniveaus in dB(A)

	Overdag (7-19u) maandag tot vrijdag	's Avonds (19u-23u) maandag tot vrijdag Overdag (7-19u) zaterdag	's Nachts (22u-07u) - weekdays vanaf 22u - zaterdag vanaf 19u Doorlopend (07u-07u) - zondag en feestdagen
Gebied 1: Groengebieden en residentiële woongebieden	42 dB(A)	36 dB(A)	30 dB(A)
Gebied 2: Niet-residentiële woongebieden	45 dB(A)	39 dB(A)	33 dB(A)
Gebied 3: Gemengde gebieden, sport- en landbouwgebieden, voorzieningen van collectief belang of openbare diensten	48 dB(A)	42 dB(A)	36 dB(A)
Gebied 4: Sterk gemengd gebied en zones van gewestelijk belang	51 dB(A)	45 dB(A)	39 dB(A)
Gebied 5: Administratiegebied en kantoorzones	54 dB(A)	48 dB(A)	42 dB(A)
Gebied 6: Gebieden voor stedelijke industrie, gebieden voor havenactiviteiten en vervoer spoorweggebieden	60 dB(A)	54 dB(A)	48 dB(A)

In de binnenruimte toegelaten geluidsniveaus in dB(A)

Betrokken ruimten	Overschrijding van niveau	Overschrijding van impulsief karakter	Overschrijding van tonaal karakter
	Maandag tot vrijdag van 7u00 tot 22u00 - Zaterdag van 7u00 tot 19u00		
Ruimte slaapkamer ...	6 dB(A)	10 dB(A)	6 dB(A)
	Van maandag tot vrijdag van 22u00 tot 7u00 - Zaterdag van 19u00 tot 7u00 - 24u op 24u op zondag en feestdagen		
Ruimte woonkamer, eetkamer, keuken ...	3 dB(A)	5 dB(A)	3 dB(A)
Leefruimte woonkamer, eetkamer, keuken ...	6 dB(A)	10 dB(A)	33 dB(A)
Dienstruimte badkamer, hal ...	12 dB(A)	15 dB(A)	6 dB(A)

Om te bepalen in welke zone u zich bevindt, raadpleegt u de [kaart van de geluidszones](#) die werden vastgesteld in het Gewestelijk Bodembestemmingsplan.

RESPECTEER DE TOEGESTANE GELUIDSNIVEAUS

LUCHTVERKEER

Om het lawaai van het luchtverkeer te beperken, maakt de Brusselse wetgeving een onderscheid tussen het lawaai dat verband houdt met het overvliegen van vliegtuigen gedurende een bepaalde periode (dag of nacht) en het lawaai veroorzaakt door het overvliegen per vliegtuig.

De toegelaten geluidsniveaus voor luchtverkeer variëren naargelang van:

- het betrokken gebied: 0, 1, 2
- de dag: tussen 7u00 en 23u00
- de nacht: tussen 23u00 en 7u00

De toegelaten geluidsniveaus voor luchtverkeer

Betrokken gebied	Grenswaarde voor het geluid van een overvlucht in dB(A)		Grenswaarde voor het geluid eigen aan vliegtuigen in dB(A)	
	Dag: 07u-23u	Nacht 23u-07u	Dag: 07u-23u	Nacht 23u-07u
Gebied 0	80	70	55	45
Gebied 1	90	80	60	50
Gebied 2	100	90	65	55

ORGANISEERT U EEN BUITENACTIVITEIT?

Kermis, fancy fair, buurtfeest, festival ...

Houd u voor al deze soorten evenementen aan de geluidsniveaus die buitenshuis zijn toegestaan, afhankelijk van de zone waarin het evenement plaats vindt.

Verspreidt u versterkt geluid?

- ✓ Neem de normen voor versterkt geluid in acht. In het algemeen is het maximale toegestane niveau 85 dB(A), gemeten over een periode van 15 opeenvolgende minuten.
- ✓ Respecteer de geluidsnormen voor buurlawaai, zowel binnen als buiten.
- ✓ Doe een aangifte klasse 3 bij de gemeente als u tussen middernacht en 7 uur 's ochtends versterkt geluid wilt verspreiden.

- ✓ Voor evenementen die in de open lucht of onder een tent worden georganiseerd, kan de burgemeester van de gemeente een afwijking toestaan van de grenswaarden die zijn vastgesteld in het besluit '[buurlawaai](#)'?
- ✓ Respecteer de geluidsnormen in de buitenruimte.

RESPECTEER DE TOEGESTANE GELUIDSNIVEAUS

BEZOEKT U EEN OPENBARE VRIJETIJDINRICHTING?

Of het nu gaat om een danszaal, een bioscoop, een concertzaal, een discotheek, een winkel, een restaurant of een bar, het geluidsniveau van versterkt geluid in een voor het publiek toegankelijke inrichting is beperkt.

Dit kan bijvoorbeeld variëren van 85 dB(A) voor een restaurant, café, sporthal of warenhuis tot 100 dB(A) voor een concertzaal of discotheek.

Waar meer dan 85 dB(A) is toegelaten, moet de uitbater van de locatie het publiek informeren dat men zich in een lawaaiërgeluidsomgeving bevindt en gevaar loopt op een tijdelijke of blijvende aantasting van het gehoor. De uitbater moet ook sensibiliseringsmaatregelen voorzien en gehoorbeschermingsmiddelen ter beschikking stellen.

WILT U EEN KLACHT INDIENEN?

- Richt u bij occasionele overlast rechtstreeks tot de politie.
- Bij herhaalde overlast kunt u een klacht indienen bij de gemeente of bij Leefmilieu Brussel.
- In het geval van luchtverkeer kunt u een klacht indienen bij Leefmilieu Brussel als de hinder occasioneel is, of bij de ombudsman van de luchthaven als de hinder herhaaldelijk is.

BIJZONDERE GEVALLEN

Grasmaaimachines en andere bij het tuinieren gebruikte apparaten die door een motor worden aangedreven	Deze mogen worden gebruikt van maandag tot zaterdag van 9u00 tot 20u00.
Bouwplaatsen waarvoor geen milieuvergunning is vereist	Er zijn geen specifieke geluidsnormen.
Bouwplaatsen uitgevoerd door particulieren in hun eigen woning	Van maandag tot zaterdag van 9u00 tot 17u00 zijn er geen specifieke geluidsnormen. Buiten deze perioden zijn de grenswaarden van het besluit ' buurtlawaaï ' van toepassing.
Voor ingedeelde inrichtingen	De milieuvergunning kan strengere voorwaarden opleggen voor lawaai, zowel binnen als buiten

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Ordonnantie Geluid](#)
- [Besluit betreffende versterkt geluid](#)
- [Besluit betreffende buurtlawaaï](#)
- [Besluit betreffende geluid van ingedeelde inrichtingen](#)

Raadpleeg de pagina '[Geluidsinformatie](#)' op de website van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

Zie de pagina [Geluid](#) op de website van Leefmilieu Brussel.

BESCHERMING TEGEN NIET-IONISERENDE STRALING

Sommige inrichtingen, zoals tv- of gsm-masten, kunnen golven uitzenden die potentieel schadelijk zijn voor de gezondheid. Om ons te beschermen, zijn in de wetgeving normen vastgesteld voor [elektromagnetische velden](#) in voor het publiek toegankelijke zones.

SPECIFIEKE STRALING

Een elektromagnetische golf is een trilling die zich verplaatst met de snelheid van het licht. Deze golf kan informatie overbrengen en wordt daarom veel gebruikt voor communicatie over lange afstand. In het geval van golven die voor tv, gsm-antennes of noodcommunicatie worden gebruikt, wordt dit 'niet-ioniserende' straling genoemd.

Deze straling heeft niet voldoende energie om levende materie aan te tasten, in tegenstelling tot de zogenaamde ioniserende straling, zoals bijvoorbeeld röntgenstraling of gammastraling. Afhankelijk van de intensiteit en de duur van de blootstelling kan niet-ioniserende straling echter ook een schadelijk effect hebben op het lichaam. Daarom zijn voorzorgsmaatregelen genomen en is de toegestane straling in openbare ruimten beperkt.

BEPERKTE STRALING

De vermogensdichtheid van alle niet-ioniserende straling op het meetpunt is strikt beperkt tot 0,096 W/m² voor de referentiefrequentie van 900 MHz. Dit komt overeen met het beperken van het elektrisch veld tot de waarde van 6 V/m bij dezelfde referentiefrequentie.

Deze norm is cumulatief. Met andere woorden, alle zenders van elektromagnetische golven die onder de geldende wetgeving vallen, moeten op het punt van meting dezelfde vermogensdichtheid onder mekaar verdelen.

INFORMATIEPLICHT

Elke persoon die verantwoordelijk is voor een inrichting die dergelijke straling uitzendt, moet aan het gewestelijk bestuur en aan de betrokken gemeenten nauwkeurige inlichtingen verstrekken over:

- de inrichting: het type, de hoogte en de afmetingen, de hellingshoek en de oriëntatie van de antennes;
- de straling: de frequentiebanden van de emissie, de intensiteit van de geproduceerde straling, de meting van het totale stralingsvermogen.

Als omwonende kunt u deze informatie verkrijgen bij Leefmilieu Brussel op het nummer 02 775 75 75.

BESCHERMING TEGEN NIET-IONISERENDE STRALING

VOOR ZENDMASTEN

Voor de installatie van zendantennes is een [milieu-vergunning](#) vereist. Ook moet aan specifieke eisen worden voldaan. Elke uitbater moet met name:

- de technische gegevens van al zijn zendmasten aan Leefmilieu Brussel meedelen;
- de vermogensdichtheid die door zijn zendmasten wordt uitgestraald, op enkele uitzonderingen na, beperken tot 33% van de norm (0,096 W/m²) binnen gebouwen. Voor elektrische velden betekent dit dat de grenswaarde wordt verlaagd van 6V/m tot 3,45V/m; ervoor zorgen dat de straalverbinding die twee zendmasten met elkaar verbindt niet over een publiek toegankelijke ruimte loopt.

GOED OM TE WETEN

 De voorschriften zijn van toepassing op elektromagnetische straling met een frequentie tussen 0,1 MHz en 300 GHz. Ze gelden niet voor straling van natuurlijke oorsprong of voor golven die worden uitgezonden door apparaten van particulieren, zoals smartphones of individuele wifi-hotspots, of amateur-radio's.

VOOR ELEKTRISCHE TRANSFORMATOREN

Het elektrisch veld van [een statische transformator](#) , van 250 tot 1.000 kVA, is beperkt tot 5 kV/m. Buiten het lokaal waar de transformatie van de elektriciteit plaatsvindt, moet het magnetisch veld beperkt worden tot 100 µT (micro Tesla) bij permanente blootstelling en tot 1000 µT bij kortstondige blootstelling.

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Ordonnantie niet-ioniserende straling](#)
- [Ordonnantie milieuvergunningen](#)
- [Besluit meting van elektromagnetische velden](#)
- [Besluit statische transformatoren](#)

Raadpleeg de rubriek [Onze gezondheid beschermen](#) op de website van Leefmilieu Brussel

© Sigmund

BEPERK, SORTEER EN GOOI OP DE JUISTE WIJZE WEG!

We produceren allemaal afval. En we zijn verantwoordelijk voor het beheer ervan, van sortering tot verwijdering. Om milieuverontreiniging te voorkomen, de gezondheid van iedereen te beschermen en hergebruik te stimuleren, legt de wetgeving aan particulieren precieze regels op die moeten worden nageleefd.

VERSPILLING TEGENGAAN

Als u een antireclamesticker op uw brievenbus plakt, is het voor verdelers verboden om er reclame of gratis drukwerk in te stoppen. Indien u er ondanks deze voorzorgsmaatregel toch nog ontvangt, kunt u online een klacht indienen op de website van Leefmilieu Brussel [klachtenformulier voor antireclamestickers](#).

SORTEREN

Om recyclage te vergemakkelijken, is het sorteren van afval verplicht. Sorteert:

Voor huishoudelijk afval dat huis-aan-huis wordt ingezameld

Gele zak	droog en proper papier en karton
Blauwe zak	plastic flessen en flacons, metalen verpakkingen en drankkartons
Groene zak	plantaardig afval
Oranje zak	voedingsafval
Witte zak	het afval dat overblijft na uw sortering

Voor afval dat u moet wegbrengen

Glas	in de glasbak
Bouw- en sloopafval Metaal Grof huisvuil	in de Recyparken
Klein chemisch afval: batterijen, verf, plantaardige olie, pesticiden , lijm enz. en hun verpakking, ook als die leeg is	in de Proxy-Chimik en de Recyparken
Vervallen geneesmiddelen	bij uw apotheker
Al het afval dat onder een terugnameplicht voor recyclage valt, zoals oude elektrische en elektronische apparaten, gebruikte banden of auto's	moet bij een nieuwe aankoop gratis worden teruggenomen door de handelaar

BEPERK, SORTEER EN GOOI OP DE JUISTE WIJZE WEG!

WEGGOOIEN

Sluikstorten

of het nu op straat, op een privéterrein of in een waterloop is:

- × Het is ten strengste verboden vast of vloeibaar afval, ergens anders achter te laten dan bij de erkende inzamelpunten.
- ✓ Voor de verwijdering van uw huisvuil, volg de regels van Net Brussel voor de ophaling aan huis. Ga naar een containerpark of erkend inzamelpunt voor al het andere afval.

Verbranding

- × Behoudens uitzondering, is het verbranden van afval buiten een erkende verbrandingsinstallatie streng verboden op het volledige gewestelijke grondgebied.

Begraven van dode dieren

- ✓ Als uw huisdier sterft, moet u het begraven op een dierenbegraafplaats, het laten cremen in een crematorium, of het aan uw dierenarts toevertrouwen.

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing \(BWLKE\)](#)
- [Afvalordonnantie](#)
- [Ordonnantie milieuvergunningen](#)
- [Ordonnantie waterbeleid](#)
- [Wet op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging](#)
- [Verordening van 19 december 2008 betreffende de verwijdering van afval door middel van ophalingen](#)

ALTIJD 'N TAS OP ZAK!

In het Brussels Gewest zijn lichte plastic wegwerpzakjes verboden in handelszaken. Tot 31 december 2029 is er een uitzondering voor:

1. plastic wegwerpzakken voor eenmalig gebruik voor het verpakken van levensmiddelen in de detailhandel die vochtig zijn of vloeistoffen bevatten die kunnen lekken, op voorwaarde dat de zak van biologische oorsprong is en thuis kan worden gecomposteerd;
 2. zeer lichte plastic wegwerpzakken voor eenmalig gebruik die bestemd zijn voor de primaire verpakking van waterplanten en waterdieren.
- ✓ Denk aan je herbruikbare tas als je gaat winkelen!

Raadpleeg de rubriek [Milieubewuste keuzes maken](#) op de website van Leefmilieu Brussel en op de website Net Brussels de pagina [Sorteren en recyclen van uw afval](#)

VOORKOMEN VAN RISICO'S EN BEPERKEN VAN OVERLAST

AANGIFTE EN MILIEUVERGUNNING

Bepaalde activiteiten of uitrustingen kunnen specifieke gevaren, hinder of overlast voor de buurt of het milieu met zich meebrengen. Voor de **uitbating** van deze zogenaemde **'ingedeelde' inrichtingen** is dus een specifieke vergunning vereist, waarin voorwaarden zijn opgenomen waaraan moet worden voldaan.

POTENTIEEL GEVAARLIJKE OF HINDERLIJKE INRICHTINGEN

Of het nu gaat om een parking, een bakkerij, een slagerij, een stookolietank, een drukkerij of een autowasserij, al deze inrichtingen zijn ingedeeld omdat zij risico's inhouden op negatieve effecten voor het milieu of de buurt.

De **inrichtingen** worden opgedeeld in zes klassen, afhankelijk van de aard of het belang van de risico's en het vermogen en de omvang van de inrichtingen.

EEN VERPLICHTE VERGUNNING

Om een ingedeelde inrichting uit te baten, moet u de uitbatingvoorwaarden naleven en beschikken over een toelating, namelijk:

- een **milieuvergunning** voor inrichtingen van klasse 1A, 1B, 2 en 1D;
- een voorafgaande aangifte voor inrichtingen van klasse 1C en 3.

Als uw inrichtingen tot verschillende klassen behoren, moet u de toelating aanvragen die overeenstemt met de inrichting van de hoogste klasse. Al uw inrichtingen worden in deze vergunning opgenomen.

De milieuvergunning

De milieuvergunning, die wordt afgeleverd door Leefmilieu Brussel voor inrichtingen van klasse 1A, 1B en 1D of door het gemeentebestuur voor inrichtingen van klasse 2, vermeldt de bijzondere uitbatingvoorwaarden die u moet naleven. Deze voorwaarden zijn bedoeld om de veiligheid van uw inrichtingen te garanderen, de overlast voor de buurt te beperken en de kwaliteit van het milieu in stand te houden.

De voorafgaande aangifte

Om bepaalde inrichtingen met een beperkte impact op het leefmilieu en de omgeving – inrichtingen van klasse 3 of klasse 1C – te plaatsen, te onderhouden of uit te baten, moet u enkel een aangifte doen bij de dienst Leefmilieu van de gemeente (klasse 3) of bij Leefmilieu Brussel (klasse 1C).

Raadpleeg de [zoekmotor van Leefmilieu Brussel](#) om de klasse van uw inrichtingen te kennen.

VOORKOMEN VAN RISICO'S EN BEPERKEN VAN OVERLAST

AANGIFTE EN MILIEUVERGUNNING

DE UITBATINGSVOORWAARDEN

De toelating legt voorwaarden vast voor:

- lawaai;
- afvalbeheer;
- waterbeheer;
- transport, leveringen en parkeren;
- energieverbruik;
- afbraak of verbouwing;
- [asbestwerven](#)

BIJZONDERE GEVALLEN

Voor bepaalde bedrijfstakken, zoals garages-carrosserieën, gsm-zendantennes of tankstations, bestaan algemene sectorgebonden uitbatingvoorwaarden die nageleefd dienen te worden.

Bovendien is voor sommige activiteiten, zoals de inzameling van gevaarlijk afval, vereist dat de onderneming een erkenning bekomt. Bedrijven die de andere afvalsoorten inzamelen, moet voorafgaandelijk een registratie toegekend worden.

EFFECTENSTUDIE

Is uw inrichting ingedeeld en moet u een milieuvergunning aanvragen? De procedure voor de beoordeling van de effecten van uw inrichtingen is afhankelijk van de klasse ervan.

UW VERPLICHTINGEN

U hebt een milieutoelating gekregen: een milieuvergunning of een ontvangstbevestiging van uw aangifte? Doe dan het volgende alvorens de uitbating te beginnen:

- ✓ Hang de toelating op aan het gebouw, in de buurt van de inrichtingen en op een vanaf de straat zichtbare plaats;
- ✓ Stel, minstens 15 dagen voordat de uitvoering van de toelating begint, de overheid die de vergunning heeft afgeleverd, hiervan in kennis.

Tijdens de uitbating van de ingedeelde inrichting:

- ✓ Houd u aan de in de milieutoelating gestelde voorwaarden;
- ✓ Neem alle voorzorgsmaatregelen om gevaren en overlast te beperken;
- ✓ Meld elk incident dat gevolgen kan hebben voor de gezondheid en het milieu aan Leefmilieu Brussel en de gemeente;
- ✓ Verwittig de vergunningverlenende overheid wanneer u uw activiteit stopzet, uw inrichtingen wijzigt of wanneer de houder van de vergunning of de aangifte verandert;
- ✓ Houd alle voor de inspectie noodzakelijke documenten ter beschikking van de personeelsleden die belast zijn met het toezicht op de uitbatingvoorwaarden.

Indien u uw activiteiten stopzet of niet langer over een vergunning beschikt, moet u:

- ✓ de lokalen in goede staat van onderhoud herstellen om gevaar of hinder te voorkomen.

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Ordonnantie milieuvergunningen](#)
- [Bodemordonnantie](#)

Raadpleeg de [Praktische gids voor de milieuvergunningen](#)

OPGEPAST VOOR VERVUILING!

Rivieren, vijvers, sloten of openbare riolen: water is kostbaar. We moeten het beschermen tegen elke vorm van vervuiling die schadelijk is voor de gezondheid of het milieu. De lozing van afvalwater in [oppervlaktewater](#) [?] is dan ook strikt gereguleerd en altijd aan een vergunning onderworpen.

GEEN VOORWERPEN EN GEEN STOFFEN!

Het is ten strengste verboden:

- × voorwerpen, afval of stoffen te lozen in het water van het [openbaar hydrografisch netwerk](#) [?]
- × zonder vergunning gassen of verontreinigde vloeistoffen te lozen
- × opzettelijk of door nalatigheid stoffen in de nabijheid van water achter te laten die door afvloeiing of overstroming kunnen wegspoelen en zo het water kunnen verontreinigen
- × verbrijzelde vaste afvalstoffen te storten, ook in openbare riolen of goten, en meer in het algemeen in alle [kunstmatig aangelegde afvoerkanaalen voor regenwater](#) [?]

EEN VERGUNNING VOOR DE LOZING VAN AFVALWATER

Het lozen van afvalwater is altijd onderworpen aan een vergunning en gaat gepaard met voorwaarden. In het algemeen moet afvalwater in de riolering worden geloosd. Lozing in oppervlaktewater kan alleen plaatsvinden als er geen riolering is of als is aangetoond dat aansluiting op de riolering om technische en/of economische redenen onmogelijk is. Het geloosde afvalwater moet niettemin vóór de lozing door een zuiveringsinrichting worden behandeld.

OPGELET!

Afvalwater mag niet worden geloosd in een gracht of goot of in een kunstmatige afvoer van [regenwater](#) [?]

OPPERVLAKTEWATER

Er wordt een onderscheid gemaakt tussen:

■ [Normaal huishoudelijk afvalwater](#) [?]

Dit komt voornamelijk uit woningen, handelszaken of de schoonmaak van gebouwen. Voor lozing in de openbare riolering is voorafgaande schriftelijke toestemming vereist van de wateroperator die met het beheer van het rioleringsnet is belast. Deze vergunning bevat de algemene voorwaarden die bij de lozing in acht moeten worden genomen.

■ [Niet-huishoudelijk afvalwater](#) [?]

Dit is bijvoorbeeld afkomstig van bepaalde fabrieken, laboratoria of carwashdiensten. Voor de lozing is een [milieuvergunning](#) vereist, afgeleverd door Leefmilieu Brussel. In deze vergunning worden de bijzondere voorwaarden voor de lozing vastgelegd.

OPGEPAST VOOR VERVUILING!

NIET-BEVAARBARE WATERLOPEN EN VIJVERS

Woont u langs een niet-bevaarbare waterloop of een vijver?

Het is verboden:

- × de oevers te beschadigen;
- × de stroming van de waterloop te belemmeren;
- × zaailingen te planten, te herplanten of zich te laten ontwikkelen op minder dan 4 meter van de oevers;
- × een kunstwerk te wijzigen als u er geen eigenaar van bent.

Woont u langs een geklasseerde niet-bevaarbare waterloop of een gewestelijke vijver?

- ✓ Vraag toestemming aan Leefmilieu Brussel voordat u water afneemt.

Raadpleeg de pagina met betrekking tot het beheer en de bescherming van de [onbevaarbare waterlopen en vijvers in Brussel](#).

Raadpleeg de rubriek [Verplichtingen en vergunningen](#) op de website van Leefmilieu Brussel

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Ordonnantie waterbeleid](#)
- [Ordonnantie milieuvergunningen](#)
- [Ordonnantie met betrekking tot het beheer en de bescherming van de onbevaarbare waterlopen en vijvers](#)
- [Wet op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging](#)

GOED OM TE WETEN

Pompt u grondwater op vanuit de freatische grondwaterlaag?

- ✓ Vraag bij Leefmilieu Brussel een milieuvergunning aan of doe een aangifte.
- ✓ Zuiver uw afvalwater voordat u het loost.

EEN SPECIALE BESCHERMING

Grondwater is van vitaal belang voor het milieu en voor de gezondheid, onder meer omdat het ons drinkwaternet bevoorraadt. Naast de verplichtingen om de bodem te beschermen, bevat de wetgeving dan ook strikte bepalingen ter bescherming van het grondwater.

OM WATER OP TE VANGEN

Voor de installatie, wijziging of uitbating van een inrichting voor de winning van ondergronds water – bijvoorbeeld een put, een bemaling, draineerwerkzaamheden, een bron – of om een inrichting opnieuw in werking te stellen, is een voorafgaande aangifte of een [milieuvergunning](#) nodig.

© Studio photo Gillet, Huy

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Ordonnantie waterbeleid](#)
- [Ordonnantie milieuvergunningen](#)
- [Ordonnantie Pesticiden](#)
- [Wet op de bescherming van het grondwater](#)
- [Besluit grondwaterwinning van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering](#)

BESCHERMDE GEBIEDEN RESPECTEREN

Om vervuiling te voorkomen, worden waterwinningsgebieden afgebakend en beschermd. U bent verplicht deze te respecteren!

In de buurt van deze gebieden is het soort toegelaten activiteiten beperkt of verboden, vooral als het water bestemd is voor menselijke consumptie. Deze bijzondere maatregelen beschermen met name de drinkwaterwinningsgebieden van het Ter Kamerenbos en het Zoniënwoud. Zo is het gebruik van [pesticiden](#) daar bijvoorbeeld verboden.

NALATIGHEID VERBODEN

Wees voorzichtig: vervuil het grondwater niet. Als u bepaalde potentieel schadelijke producten of stoffen gebruikt, moet u op de hoogte zijn van en zich houden aan de lozingsvoorwaarden en de verboden of beperkingen op het gebruik ervan.

Het gaat bijvoorbeeld om:

- organische halogeenvbindingen zoals lijm, insecticiden, enz.
- zware metalen zoals lood of kwik...
- metalloïden die bijvoorbeeld in meststoffen en fosfaatproducten zitten...

OPGELET!

De regelgeving ter bescherming van het grondwater maakt deel uit van de meer algemene context van bodembescherming. Raadpleeg voor meer informatie het hoofdstuk [Bodem](#).

Raadpleeg de rubriek [Wetgeving](#) op de website van Leefmilieu Brussel.

MINDER VERBRUIK, MEER COMFORT

Om het energieverbruik en de **CO₂** -uitstoot te verminderen en tegelijk het comfort van de bewoners te verzekeren, legt het Brussels Hoofdstedelijk Gewest **energieprestatie-eisen voor gebouwen** (EPB) vast. Of u nu eigenaar of huurder bent, verkoper of koper, dit geldt voor u!

WILT U VASTGOED KOPEN OF HUREN?

- ✓ In de huur- of verkoopadvertentie moet de energieprestatie van het gebouw worden vermeld.
- ✓ De eigenaar is verplicht kosteloos een kopie van het EPB-certificaat te verstrekken aan de potentiële koper of huurder.
- ✓ De energieprestatie moet in de koop- of huurovereenkomst worden vermeld en het EPB-certificaat moet aan de koper of huurder worden overhandigd.

WAT IS HET EPB-CERTIFICAAT?

Dit certificaat drukt de energieprestatie van het gebouw uit op een schaal van A (zeer zuinig) tot G (zeer energieverslindend). Het geeft ook aan welke werken moeten worden uitgevoerd om de energieprestatie van de woning te verbeteren. Het wordt opgesteld door een certificateur die hiervoor door Leefmilieu Brussel erkend is.

Deze berekent de energieprestatie van het gebouw aan de hand van de oppervlakte, de isolatie, het type verwarmingsketel, de ventilatie, enz.

Dit maakt het gemakkelijk om het energieverbruik van de verschillende panden die u bezoekt te vergelijken en na te gaan welke werkzaamheden u kunt overwegen om energie te besparen.

HEEFT U EEN VERWARMINGSSYSTEEM?

Uw technische installaties moeten voldoen aan bepaalde eisen in verband met de energieprestatie van gebouwen. Zij hebben betrekking op de energieprestatie, het beheer en de goede werking van uw waterverwarmer op gas en uw verwarmingssysteem.

- ✓ Laat u informeren door een door Leefmilieu Brussel erkende professional en zorg voor regelmatig nazicht en onderhoud. Zie onze pagina's over [controle en onderhoud van uw verwarmingsinstallatie](#).
- ✓ Laat de periodieke EPB-controle van uw waterverwarmer en gasketel om de twee jaar uitvoeren.
- ✓ Laat de periodieke EPB-controle van uw stookolieketel elk jaar uitvoeren.
- ✓ Laat een EPB-oplevering uitvoeren van uw verwarmingssysteem als u uw verwarmingsketel installeert of vervangt.

ENERGIE IN GEBOUWEN

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Brussels Wetboek van Lucht, Klimaat en Energiebeheersing \(BWLKE\)](#)
- [Ordonnantie milieuvergunningen](#)

Raadpleeg de rubriek [Energie](#) op de website van Leefmilieu Brussel.

WAARDEER ZE EN TOON RESPECT!

Het Brussels Hoofdstedelijk Gewest heeft uitzonderlijk rijke fauna en flora die het tot een groene hoofdstad maken. Of het nu in uw tuin, op straat of in een groene ruimte is, respecteer de regels voor de bescherming van de natuur en de biodiversiteit!

IN DE OPENBARE RUIMTE EN OP PRIVÉTERREIN

De bescherming van de natuur en de biodiversiteit begint met eenvoudige bliken van respect voor de ruimten.

Verkeer

- × Behoudens afwijking, betreed of rijd nooit onnodig op privéwegen of -paden.

Welke activiteiten zijn verboden?

- × Beschadig geen openbare wegen en paden.
- × Steek geen vuur aan in een veld op minder dan 100 meter van huizen, bossen, heidevelden, boomgaarden en heggen zonder toestemming van de eigenaar.
- × Zet het terrein niet opzettelijk onder water.
- × Neem geen stuk gemeentegrond, [Natura 2000](#)-gebied of park over.

Geen sluikestort

- × Gooi geen voorwerpen weg die schade kunnen veroorzaken aan groenvoorzieningen.
- × Giet geen producten die giftig zijn voor vissen in [oppervlaktewateren](#) .

Respecteer de flora

- × Kras niet in bomen en kap ze niet.
- × Verwijder geen hout uit heggen of aangeplante bomen.
- × Neem geen stenen, zand of aarde weg.

IN OPENBARE BOSSEN EN Wouden

Om de fauna en flora te beschermen, moet u bepaalde regels naleven.

Verkeer

- ✓ Volg de wegen die open zijn voor verkeer met de auto of de fiets of gebruik de gereserveerde paden als u te paard bent.
- ✓ Let op de speciale beschermingszones: zelfs te voet mag u de paden die toegankelijk zijn voor het publiek, niet verlaten.
- ✓ Houd uw hond aan de lijn.

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

Welke activiteiten zijn hier verboden?

- × Trek geen planten uit en beschadig geen hakhoutstronken.
- × Steek geen vuur aan.
- × Klim niet in bomen.
- × Maak niet te veel lawaai, bijvoorbeeld met versterkte muziek.

© aysegul-yahsi

WAARDEER ZE EN TOON RESPECT!

IN NATURA 2000 -GEBIEDEN EN NATUUR- EN BOSRESERVATEN

Deze gebieden zijn bijzonder kwetsbaar en moeten strikt worden beschermd. De regels zijn daarom strenger om de rust van de dieren en de gebieden te beschermen.

Welke activiteiten zijn verboden?

- × Graaf niet in de grond en wijzig het uitzicht van het terrein of de waterlopen niet.
- × Richt geen bouwwerken op, zelfs geen tijdelijke.
- × Maak geen reclame in welke vorm dan ook.
- × Zwem niet en beoefen geen water- of motorsporten.
- × Gebruik geen telegeleide auto's.
- × Vlieg niet over het terrein op lage hoogte.
- × Schiet niet, ook niet met luchtdrukpistolen of paintball.
- × Steek geen vuur aan.
- × Steek geen vuurwerk af.

Respecteer de planten

- × Pluk of beschadig geen planten.
- × Verwijder geen dood hout of stronken.
- × Plant geen niet-inheemse bomen of struiken.
- × Zaai geen woekerende plantensoorten.

Bescherm de dieren

- ✓ Blijf op de gemarkeerde paden.
- ✓ Houd uw hond aan de lijn.
- × Benader wilde dieren niet en voeder ze niet.
- × Raak nesten niet aan en laat eieren liggen.
- × Zet geen lijmvallen uit.

OPGELET!

In Natura 2000-gebieden en -reservaten is het storten van afval ten strengste verboden, zelfs groenafval!

IN OPENBARE PARKEN EN TUNEN

Ook in de stad gelden de regels voor de bescherming van de natuur en de biodiversiteit. Het parkreglement voorziet ook in speciale maatregelen om de rust, de veiligheid en de toegankelijkheid van het gebied te bewaren.

- × Pluk geen planten.
- × Stoor de dieren niet.
- × Drop geen afval naast de vuilnisbakken.

Welke activiteiten zijn hier verboden?

- × Klim niet over hekken.
- × Blokkeer geen doorgangen.
- × Beschadig geen constructies.
- × Dam waterlopen niet af.
- × Ga niet kamperen.
- × Maak geen vuur en steek geen vuurwerk af.
- × Rijd niet rond en parkeer uw auto of motor niet.
- × Gebruik de speelterreinen niet voor andere doeleinden.
- × Laat uw kinderen niet zonder toezicht achter.

Bescherm de dieren

- ✓ Blijf op de gemarkeerde paden.
- ✓ Benader wilde dieren niet en voeder ze niet.
- ✓ Neem geen dieren mee naar huis, zelfs geen schattige mees of egel!
- ✓ Raak nesten niet aan en laat eieren liggen.
- ✓ Vis niet zonder vergunning.

WAARDEER ZE EN TOON RESPECT!

NATUUR EN BIODIVERSITEIT

OPGELET!

Om een evenement in een openbaar park of tuin te organiseren, hebt u een vergunning van de gemeente nodig.

Met een hond

- ✓ Houd uw hond aan de lijn, behalve in losloopgebieden.
- ✓ Raap zijn uitwerpselen op.
- ✓ Houd uw hond onder toezicht, zodat hij de gebruikers van het park niet stoort en de inrichtingen niet beschadigt.
- ✓ Laat hem niet in waterlopen waden of op kinderspeelplaatsen komen.

BESCHERMDE SOORTEN

Lokale kwetsbare soorten

Sommige dieren en planten worden met uitsterven bedreigd. Zij zijn opgenomen in bijlage II.2 van de Ordonnantie betreffende het [natuurbehoud](#) en worden binnen het volledige gewestelijke grondgebied zorgvuldig beschermd. Dit is bijvoorbeeld het geval voor de zwarte specht, de ree, de vleermuizen - in het bijzonder de meervleermuis - en de orchidee.

In de groengebieden [van het Gewestelijk Bodembestemmingsplan \(GBP\)](#) worden ook enkele kwetsbare soorten beschermd. Deze ruimere lijst, die wordt genoemd in bijlage II.3 van de Ordonnantie betreffende het natuurbehoud, omvat bijvoorbeeld libellen en vlinders in het algemeen, maar ook daslook, narcissen en bosbessen. Raak deze beschermde soorten niet aan!

Wat streng verboden is:

- ✗ Pluk, verzamel of vertrap deze planten niet.
- ✗ Jaag niet op deze dieren en vang ze niet.
- ✗ Verzamel de eieren niet.
- ✗ Verstoor de habitats niet opzettelijk.
- ✗ Vernietig geen nesten, schuilplaatsen of hollen.
- ✗ Vervoer, verkoop of koop deze soorten niet en geef ze niet weg.

De wet voorziet echter in bepaalde mogelijkheden tot afwijking, bijvoorbeeld in het belang van de gezondheid of de veiligheid, voor onderzoeks- en onderwijsdoeleinden of om redenen van groot belang.

Uitgestorven inheemse soorten

Sommige planten of dieren, zoals de bever, waren ooit aanwezig, maar zijn nu uit onze streken verdwenen.

- ✗ Herintroduceer ze niet zonder toestemming. Ze kunnen een bedreiging vormen voor de rest van de fauna en flora.

LET OP

Om de voortplantingsperiode van de fauna, en met name van de vogels, niet te verstoren, moet het kappen van bomen en het snoeien met elektrische werktuigen vóór 30 maart of na 16 augustus plaatsvinden. In de reservaten begint deze verplichting op 1 maart.

© Wengang Zhai

WAARDEER ZE EN TOON RESPECT!

Exotische wilde soorten

Bepaalde soorten wilde dieren en planten worden bedreigd omdat er te veel vraag naar is in de handel. Zij vallen onder de Overeenkomst inzake de internationale handel in bedreigde in het wild levende dier- en plantensoorten (CITES).

De soorten die gewoonlijk niet in onze regio worden aangetroffen, worden beschermd door controle van de handel. Dit geldt bijvoorbeeld voor de Guatemalteekse spar, de Amerikaanse ginseng, de olifant voor zijn ivoor en de steur voor haar eieren. Hun verkoop is ook binnen het gewestelijk grondgebied verboden.

- ✓ U hebt specifieke vergunningen nodig om uitheemse wilde diersoorten binnen de EU in te voeren of om ze uit te voeren.

Invasieve soorten ?

Sommige soorten, zoals het Aziatisch lieveheersbeestje, de grasparkiet, de Koreaanse grondeekhoorn en de Japanse duizendknoop, zijn invasief. Dat wil zeggen dat zij zich zeer snel ontwikkelen, de voedselketen kunnen verstoren en de ecosystemen uit evenwicht kunnen brengen, waardoor zij een bedreiging vormen voor de plaatselijke fauna en flora. De lijst van deze invasieve soorten is opgenomen in bijlage IV van de Ordonnantie betreffende het natuurbehoud.

- ✗ Het is derhalve ten strengste verboden ze vrijwillig in het gewestelijk grondgebied binnen te brengen, te verkopen of te ruilen.

BENT U VISSER OF EIGENAAR VAN EEN VISTERREIN?

- ✓ Als visser heeft u een visvergunning en houdt u zich aan de gewestelijke visregels: de data waarop het visseizoen wordt geopend, de toegestane soorten, de minimummaten en gewichten.
- ✓ Als eigenaar van een terrein waarop iemand anders mag vissen, hebt u dezelfde verplichtingen.

BENT U IMKER?

- Voor het houden van bijen moeten bepaalde regels in acht worden genomen. Als u 3 of meer productieve bijenkolonies hebt, moet u een vergunning hebben:
- Heeft u 3 of 4 bijenkasten? Doe een voorafgaandelijke aangifte bij de gemeente.
- Heeft u 5 bijenkasten of meer? Vraag een milieuvergunning aan.

Verbodsbepalingen

- ✗ Plaats geen bijenkasten binnen 20 meter van een huis of een openbare weg. Deze afstand wordt teruggebracht tot 10 meter indien de bijenkasten van woningen of de openbare weg zijn gescheiden door een muur van ten minste 2 meter hoog.
- ✗ U mag bijenkasten van anderen niet vernielen, omstoten, blokkeren of breken.
- ✗ U mag bijen van anderen niet doden of proberen te doden.
- ✗ U mag geen zwermen bijen uit een andere bijenkast

aantrekken.

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Natuurordonnantie](#)
- [Ordonnantie invasieve uitheemse soorten](#)
- [Wet op de bescherming van aan particulieren behorende bossen en wouden](#)
- [Veldwetboek](#)
- [Boswetboek](#)
- [Europese verordening inzake de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten](#)
- [Europese verordening inzake de preventie en beheersing van de introductie en verspreiding van invasieve uitheemse soorten](#)

Raadpleeg de website van Leefmilieu Brussel de rubriek [De natuur beschermen](#)

GEVAARLIJK: TE VERMIJDEN!

Om de risico's en nadelige gevolgen voor de menselijke gezondheid en het milieu te verminderen, verbiedt de wetgeving het gebruik van **pesticiden** in de buurt van mensen of gevoelige gebieden. Elke pesticide die **glyfosaat**, **fipronil** of werkzame stoffen van de klasse **neonotinoïden** bevat, is volledig verboden. Kies voor niet-chemische middelen en voor geïntegreerde gewasbescherming die het mogelijk maakt de vijanden van uw planten te bestrijden en toch rekening te houden met het leefmilieu!

ZONES WAAR EEN VERBOD GELDT:

U mag geen pesticiden gebruiken in:

- × Beschermingszones voor grondwaterwinning.
- × Plaatsen die worden bezocht door kinderen: crèches, scholen, speelplaatsen enz. en kwetsbare personen: ziekenhuizen, revalidatiecentra, woon- en zorgcentra, enz. De verbodzone strekt zich uit van 10 tot 50 meter, afhankelijk van de situatie.
- × Natuurgebieden die een opmerkelijk natuurlijk erfgoed beschermen, zoals natuurreservaten, bosreservaten en **natura 2000**-gebieden.

- × Bufferzones ingesteld ter bescherming van **oppervlaktewateren**, zonder mogelijkheid tot afwijking
 - ▶ langs de oevers van waterlopen, moerassen of meren: 6 meter;
 - ▶ langs braakliggende terreinen en bermen met een helling van ten minste 10% waar afspoeling het water kan verontreinigen: 1 meter vanaf de top van de helling;
 - ▶ langs overdekte terreinen – trottoir, oprit, parkeerplaats, enz. aangesloten op een regenwateropvangsysteem of op oppervlaktewater: 1 meter.

Als de verstuiving niet op de grond wordt gericht, bijvoorbeeld voor het onderhoud van straatbomen, wordt de bufferzone uitgebreid tot 6 meter.

Dit verbod op het gebruik in bepaalde zones betreft alleen **gewasbeschermingsmiddelen** of **pesticiden** - die op planten worden gebruikt, en niet alle **biociden**.

Let op:

sommige pesticiden zijn alleen toegelaten voor professioneel gebruik en mogen alleen door professionals worden gebruikt. Pesticiden die voor niet-professioneel gebruik zijn toegelaten, zijn te herkennen aan de woorden G voor 'Garden' in hun toelatingsnummer, dat verplicht vermeld staat op het etiket.

PESTICIDEN

© Mirko Fabian

GEVAARLIJK: TE VERMIJDEN!

GEBRUIKSVOORZORGEN

Als u pesticiden wilt gebruiken buiten de verboden zones, moet u het volgende doen:

- ✓ Volg de door de fabrikant vermelde gebruiksvaardigheden strikt op;
- ✓ Vermijd gevaarlijke handelingen;
- ✓ Bewaar de producten in hun oorspronkelijke, goed gesloten verpakking op een geschikte, goed geventileerde plaats;
- ✓ Neem alle nodige voorzorgsmaatregelen om lekkage en verontreiniging van bodem of water te voorkomen;
- ✓ Breng restanten en lege verpakkingen naar een [ProxyChimik](#) .

Beheerders van [openbare ruimten](#) en professionals moeten bijzondere regels naleven.

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Ordonnantie pesticidegebruik](#)
- [Natuurordonnantie](#)
- [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat het gebruik van pesticiden die glyfosaat bevatten in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest verbiedt](#)
- [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering dat het gebruik van pesticiden die neonicotinoïden of soortgelijke werkzame stoffen bevatten verbiedt](#)

Raadpleeg het [Gewestelijk Programma voor Pesticidenreductie](#)

ZORGEN VOOR CHEMISCHE VEILIGHEID

Bijna alle dagelijkse producten bevatten of zijn behandeld met chemicaliën. Om de schadelijke gevolgen ervan voor de menselijke gezondheid en het milieu te beperken, schrijft de wetgeving voor dat de gebruikers duidelijk moeten worden geïnformeerd en dat de risico's zorgvuldig onder controle worden gehouden.

ZORGWEKKENDE STOFFEN

Chemicaliën kunnen worden aangetroffen in meubels, textiel, elektronische producten, maar ook in verf, lijm, lak, schoonmaakproducten, textiel en zelfs sommige cosmetica.

REACH: EEN EUROPESE VERORDENING

Sinds de inwerkingtreding van de [Europese REACH-verordening](#), moeten producenten of invoerders van chemische stoffen bewijzen dat hun producten niet schadelijk zijn. Als deze producten mogelijk schadelijk zijn, moeten de producenten maatregelen nemen om de risico's voor de gezondheid, de veiligheid en het milieu te beperken en de gebruikers van hun producten hierover voorlichten.

Raadpleeg voor meer informatie de webpagina [REACH](#)

GEVAARLIJKE PRODUCTEN

Sommige stoffen zijn aangemerkt als zeer zorgwekkend. Zij hebben namelijk gevaarlijke eigenschappen die op lange termijn schadelijke gevolgen kunnen hebben of onomkeerbare gevolgen: kankerverwekkende stoffen, mutagene stoffen, hormoonontregelende stoffen, enz.

Deze stoffen zijn onderworpen aan beperkingen of toelatingen. Ze moeten onder strikte voorwaarden worden vervaardigd of gebruikt en sommige zullen niet langer mogen worden vervaardigd, ingevoerd of gebruikt, tenzij de Europese Commissie daarvoor een autorisatie voor een specifieke toepassing verleent.

ALS NIET-PROFESSIELE CONSUMENT

U hebt het recht informatie te krijgen over de chemische stoffen in de producten die u koopt. Elk als gevaarlijk ingedeeld product heeft een etiket waarop de belangrijkste gevaarlijke eigenschappen moeten worden vermeld: ontvlambaar, ontplofbaar, irriterend, giftig enz. In de meeste gevallen kunt u ze gemakkelijk herkennen aan een specifiek logo. Als er geen logo op staat, moet het etiket voluit geschreven de belangrijkste gevaarlijke eigenschappen en de te nemen voorzorgsmaatregelen vermelden.

Op het etiket of in de gebruiksaanwijzing bij het product moet de gebruiker lezen hoe hij deze producten veilig kan gebruiken.

© Arnaud Ghys

EEN 10-JARIGE FOLLOW-UP

De informatie die bedrijven verzameld hebben om aan hun wettelijke verplichtingen te voldoen - om registratiedossiers op te stellen, risicobeoordelingen uit te voeren enz. - moet minstens tien jaar na de laatste specifieke fabricatie of gebruiksdatum van de stof beschikbaar blijven.

ZORGEN VOOR CHEMISCHE VEILIGHEID

GEVAARLIJKE PRODUCTEN

BEWAART U GEVAARLIJKE PRODUCTEN OF AFVAL?

Indien u gevaarlijke producten of afvalstoffen in huis hebt, ongeacht hun hoeveelheid, dient u bepaalde voorzorgsmaatregelen te nemen:

- ✓ Behandel ze voorzichtig en vermijd lozing in het riool of het milieu;
- ✓ Sla ze zorgvuldig op in geschikte recipiënten;
- ✓ Bewaar ze op een schone en geventileerde plaats, uit de buurt van zon en warmte, vooral als het ontvlambare producten en afvalstoffen betreft;
- ✓ Gooi ze op de juiste manier weg:
 - ▶ in een [Proxy Chimik](#) voor klein huishoudelijk chemisch afval;
 - ▶ bij een gewestelijk containerpark, tegen betaling;
 - ▶ bij een erkend inzamelcentrum, de meest geschikte oplossing voor kmo's.
 - ▶ Om een erkende inzamelaar te vinden, raadpleegt u de lijst van erkende inzamelaars in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest;
- ✗ Meng gevaarlijke afvalstoffen niet met andere afvalstoffen.

Om een erkende inzamelaar te vinden, raadpleegt u de lijst van [erkende inzamelaars in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest](#)

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Ordonnantie betreffende de milieuvergunningen](#)
- [Europese verordening \(REACH\)](#)
- [Verordening van het Europees Parlement en de Raad betreffende persistente organische verontreinigende stoffen](#)

Raadpleeg voor meer informatie over de verwijdering van gevaarlijk afval de rubriek [Afval](#) op de website van Leefmilieu Brussel.

Explosief

Mutageen

Oxiderend

Bijtend

Gas onder druk

Gevaarlijk voor het leefmilieu

Giftig

Schadelijk of irriterend en gevaar voor ozonlaag

Ontvlambaar

CONTROLEER VERONTREINIGINGSTOESTAND VAN DE BODEM

Koopt u een onroerend goed? Vraagt u een milieuvergunning of een stedenbouwkundige vergunning aan? Neemt u een milieuvergunning over voor een [risicoactiviteit](#)? Start u een risicoactiviteit, draagt u die over of staakt u die? Heeft u bodemverontreiniging vastgesteld tijdens graafwerkzaamheden? U moet de staat van de bodem controleren, voor uw gezondheid en voor het milieu!

HET BODEMATTEST

Als u een onroerend goed verkoopt of een [milieuvergunning](#) voor een risicoactiviteit overdraagt, moet u vóór de verkoop, in het stadium van het compromis of het bod, de koper of overnemer een [bodemattest](#) bezorgen.

Dit attest, dat door Leefmilieu Brussel wordt afgeleverd, geeft aan of de bodem in kwestie is opgenomen in de Brusselse inventaris van de bodemtoestand. In deze inventaris zijn de Brusselse bodems opgenomen die verontreinigd zijn of vermoedelijk verontreinigd zijn, de bodems die worden behandeld en de bodems die als niet-verontreinigd worden beschouwd.

U kunt uw notaris voor dit attest laten zorgen. Hij heeft toegang tot het platform [BRUSOIL](#). Maar u kunt het certificaat ook gemakkelijk online opvragen via [IRISBOX](#).

MOGELIJKE BODEMVERONTREINIGING?

Indien het vermoeden bestaat dat de bodem verontreinigd is, moet een onafhankelijke deskundige die erkend is in het Brussels Hoofdstedelijk Gewest een [verkenkend bodemonderzoek](#) uitvoeren. Dit onderzoek kan leiden tot de noodzaak van verder onderzoek of zelfs tot sanerings- of risicobeheersingswerken.

Raadpleeg de [lijst met erkende experts](#) van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest.

CONTROLEER VERONTREINIGINGSTOESTAND VAN DE BODEM

HET VERKENNEND BODEMONDERZOEK

Het verkennend bodemonderzoek geeft een beeld van de huidige toestand van de bodem en de eventuele verontreiniging ervan.

ZIJN UW ACTIVITEITEN RISICOACTIVITEITEN?

Als u vervuilende producten of afvalstoffen opslaat of gebruikt - lak, lijm, verf, ontvlambare vloeistoffen, voertuigen die buiten gebruik zijn, enz. - wordt uw activiteit beschouwd als een risico voor de bodem. Tankstations, in het bijzonder, moeten specifieke verplichtingen naleven.

U vindt de [lijst van risicoactiviteiten](#) op de website van Leefmilieu Brussel.

Een verkennend bodemonderzoek is verplicht indien:

- ✓ u een stuk grond verkoopt dat in [de inventaris van de bodemtoestand](#) is ingedeeld in categorie 0 of in een categorie gecombineerd met 0, wat betekent dat de bodem mogelijk verontreinigd is;
- ✓ u een incident opmerkt dat kan leiden tot bodemverontreiniging, zoals een lekkende stookolietank of een accidentele chemische lozing;
- ✓ u een bouwvergunning of een milieuvergunning aanvraagt voor een terrein dat is ingedeeld in categorie 0 en de desbetreffende werken en activiteiten plaatsvinden op een oppervlakte van meer dan 20 m²;
- ✓ bodemverontreiniging wordt ontdekt tijdens de uitvoering van bouw- of sloopwerkzaamheden;
- ✓ een terrein dat is ingedeeld in categorie 0, wordt onteigend.

Oefent u een [risicoactiviteit](#) uit ? ?

- ✓ Een verkennend bodemonderzoek is verplicht:
 - om de activiteit te starten, over te dragen of te stoppen;
 - in het geval van faillissement.

Leefmilieu Brussel kan ook om een verkennend bodemonderzoek vragen als zij van mening is dat de situatie een onmiddellijk gevaar vormt voor de gezondheid of het leefmilieu.

WAT TE DOEN IN GEVAL VAN ONMIDDELIJK GEVAAR?

U stelt vast dat uw stookolietank lekt? U hebt gemerkt dat chemische producten zijn gemorst?

Doe als eigenaar of uitbater het volgende:

Toon initiatief en neem noodmaatregelen om de verontreiniging en de risico's voor de gezondheid en het milieu te beperken.

[Deskundigen op het gebied van bodemverontreiniging](#) zijn er om u te helpen.

Leefmilieu Brussel kan op elk moment specifieke noodmaatregelen bevelen.

CONTROLEER VERONTREINIGINGSTOESTAND VAN DE BODEM

DE TOESTAND VAN VERONTREINIGING VAN DE BODEM

- Is de bodem niet-verontreinigd verklaard? De procedure stopt en u ontvangt een gelijkvormigheidsverklaring.
- Is de bodem verontreinigd verklaard? Een [gedetailleerde studie](#) en een risico-onderzoek maken het mogelijk om nauwkeuriger te bepalen:
 - ▶ wat het niveau, het type en de omvang van de verontreiniging zijn;
 - ▶ wat de risico's voor de gezondheid en het milieu zijn.

Een sanerings- of risicobeheerproject beschrijft de maatregelen die moeten worden genomen om een verontreiniging te saneren of de risico's te beheersen.

- ✓ Laat saneringswerkzaamheden uitvoeren en/of neem maatregelen om de risico's te beheersen.

De kosten van de studies en werken zijn ten laste van de eigenaar, de uitbater of de persoon die de verontreiniging geheel of gedeeltelijk heeft veroorzaakt, naargelang van hun betrokkenheid.

Raadpleeg de rubriek [Bodem](#) op de website van Leefmilieu Brussel of het platform [BRUSOIL](#).

UW VERPLICHTING OM EEN KENNISGEVING UIT TE HANGEN

Hebt u de gelijkvormigheidsverklaring voor de uitvoering van de saneringswerkzaamheden of risicobeheermaatregelen verkregen?

- ✓ Hang, zichtbaar vanaf de straat, de kennisgeving uit, uiterlijk 15 dagen na ontvangst van de gelijkvormigheidsverklaring en voordat wordt begonnen met saneringswerken of de uitvoering van risicobeheermaatregelen.

De gelijkvormigheidsverklaring vermeldt beperkingen, zoals een verbod op de aanleg van een moestuin, de installatie van drinkwaterleidingen of het inrichten van kelders.

- ✓ Stel de eigenaars en gebruikers van het terrein schriftelijk in kennis.

U gaat in beroep?

- ✓ Hang elke beslissing van het [Milieucollege](#) of de Regering uit.

DE SLOTVERKLARING

Aan het einde van de procedure moet een [erkende deskundige](#) een eindbeoordeling maken. Op basis daarvan zal Leefmilieu Brussel een definitieve verklaring afleveren. Deze verklaring bewijst dat u aan uw verplichtingen inzake sanering of risicobeheer hebt voldaan.

RAADPLEEG DE BELANGRIJKSTE WETTELIJKE BEPALINGEN

- [Wetboek van inspectie en milieuaansprakelijkheid](#)
- [Ordonnantie betreffende het beheer en de sanering van verontreinigde bodems](#)
- [Ordonnantie milieuvergunningen](#)
- [Besluit van de Brusselse Hoofdstedelijke Regering tot vaststelling van de interventienormen en saneringsnormen](#)

INSPECTIE, GEBRUIKSAANWIJZING

De milieuwetgeving heeft tot doel ons tegen milieurisico's te beschermen. Daarom moeten we haar respecteren. Personeelsleden belast met het toezicht moeten snel kunnen handelen en kunnen zo nodig zelfs preventieve maatregelen nemen. De gezondheid van ons allen en die van het milieu staat op het spel!

WIE CONTROLEERT?

Het toezicht op de naleving van de milieu- en dierenwelzijnswetgeving wordt voornamelijk uitgeoefend door de personeelsleden belast met het toezicht van Leefmilieu Brussel, Net Brussel of de gemeenten. Zij kunnen ook worden bijgestaan door deskundigen.

WAT KUNNEN DE PERSONEELSLEDEN BELAST MET HET TOEZICHT DOEN?

Tijdens hun inspecties kunnen de personeelsleden belast met het toezicht:

- **Vrije toegang krijgen tot de lokalen**, tenzij het om een privéwoning gaat.
Zij mogen een privéwoning alleen betreden in het geval van ernstige verontreiniging of ernstige dreiging en met toestemming van een onderzoeksrechter.
- **In het kader van het dierenwelzijn, woonvertrekken betreden waar levende dieren aanwezig zijn**, doch alleen tussen 5.00 uur en 21.00 uur en met toestemming van de politierechter.
- **De identiteit controleren van alle personen en hen ondervragen indien zij dit relevant achten.**
- **Documenten raadplegen** die nuttig zijn voor hun taak en die kopiëren of meenemen.
- **Apparaten installeren om de verontreiniging te meten**, bijvoorbeeld van lucht, geluid, licht of elektromagnetische velden.
- **Stalen nemen** of laten nemen door een deskundige of een erkend laboratorium.

WELKE GEVOLGEN KUNNEN ZIJ GEVEN AAN DE CONTROLE?

De personeelsleden belast met het toezicht hebben als taak u te helpen de milieuwetgeving en de dierenwelzijnswetgeving na te leven. Houdt u zich niet aan die wetgeving, dan kunnen ze u een waarschuwing geven, een ingebrekestelling opstellen of een proces-verbaal van overtreding opmaken.

Als er gevaar bestaat voor overlast of gevaar voor de gezondheid, het milieu of het dierenwelzijn, kunnen zij ook gelijktijdig preventieve maatregelen nemen om de risico's te beperken.

INSPECTIE, GEBRUIKSAANWIJZING

WELKE PREVENTIEVE MAATREGELEN KUNNEN ZIJ NEMEN?

In geval van overlast of gevaar voor de gezondheid, het milieu of het dierenwelzijn, kunnen de personeelsleden te allen tijde besluiten:

- om een te lawaaierige koelinstallatie in een slagerij uit te schakelen;
- de versterkte muziek in een danszaal zachter zetten;
- de lozing van water door een bedrijf te verbieden;
- het gebruik van een parking zonder milieuvergunning te verbieden;
- ...

Tijdens de inspectie kunnen de personeelsleden u bevelen om preventieve maatregelen te nemen. Als u niet reageert, kunnen ze die ook zelf uitvoeren. Deze maatregelen kunnen gaan tot de gedeeltelijke of volledige stopzetting van uw activiteit en zelfs tot de sluiting van uw inrichting.

Leefmilieu Brussel moet deze maatregelen binnen 10 werkdagen bevestigen per aangetekend schrijven.

Behoudens uitzondering, moet u alle gemaakte kosten betalen.

In het geval van overtreding van de wet op het dierenwelzijn kunnen de personeelsleden, op kosten van de eigenaar:

- het betrokken dier in beslag nemen en het in een geschikte omgeving onder laten brengen;
- de verkoop, schenking of slacht van het dier organiseren.

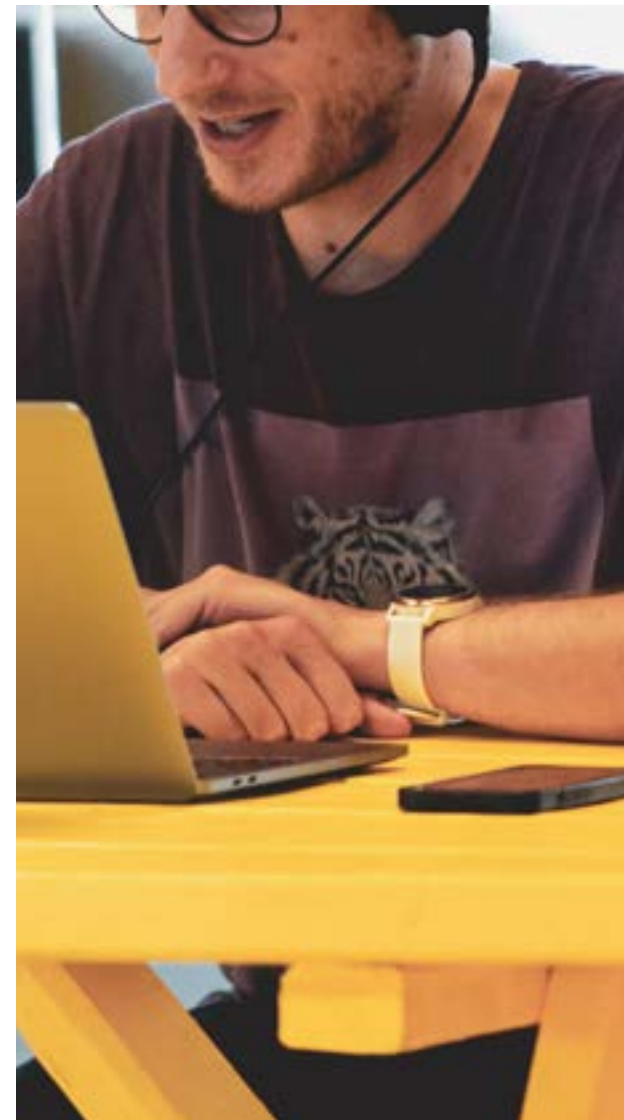
HOE EEN BEROEP INDIENEN?

Indien u een preventieve maatregel wordt opgelegd die de stopzetting van uw activiteiten of de sluiting van een inrichting inhoudt, kunt u binnen 10 dagen nadat u van deze beslissing in kennis bent gesteld, beroep aantekenen bij het [Milieucollege](#) . Het Milieucollege neemt in principe binnen 15 werkdagen na aantekening van het beroep een beslissing.

Milieucollege

Arcadiagebouw
Kunstberg 10-13, 1000 Brussel
Tel.: +32 2 432 85 09

Indien u het niet eens bent met de beslissing van het Milieucollege, kunt u in beroep gaan bij de Raad van State.

IN HET GEVAL VAN EEN MILIEU-INBREUK

Wanneer de personeelsleden belast met het toezicht een proces-verbaal van overtreding opstellen, wordt dit binnen 10 werkdagen aan de overtreder en aan de Procureur des Konings toegezonden. Er zijn dan twee soorten vervolging mogelijk: de strafrechtelijke vervolging, ingesteld door de Procureur des Konings, en de administratieve vervolging. De van toepassing zijnde sancties variëren naargelang van het type vervolging.

STRAFRECHTELIJKE VERVOLGING

Binnen zes maanden na de datum van verzending van het proces-verbaal deelt de Procureur des Konings zijn beslissing mee om al dan niet tot vervolging van de dader over te gaan. Als u strafrechtelijk wordt vervolgd, krijgt u geen alternatieve [administratieve boete](#) . De preventie of [herstel](#) maatregelen die door de personeelsleden belast met het toezicht werden opgelegd, kunnen wel worden gehandhaafd.

Strafrechtelijke sancties

In geval van strafrechtelijke vervolging riskeert u:

- een gevangenisstraf van 8 dagen tot 2 jaar en/of
- een geldboete van 50 tot 100.000 euro.

Voor bepaalde overtredingen in verband met chemicaliën of de sanering van verontreinigde bodems kan de straf oplopen tot:

- een gevangenisstraf van 1 maand tot 2 jaar en/of
- een geldboete van 10.000 tot 500.000 euro.

In plaats van een gevangenisstraf of geldboete kan de rechter besluiten tot een werkstraf, waarbij de veroordeelde in zijn vrije tijd een specifieke activiteit ten dienste van de samenleving moet verrichten.

Verzwarende omstandigheden

Het veroorzaken van de dood of ernstig letsel aan een persoon of ernstige schade aan het milieu zijn omstandigheden die de straffen kunnen verzwaren.

De straf kan dan oplopen tot:

- een gevangenisstraf van 3 maanden tot 3 jaar
- en/of een geldboete van 250 tot 300.000 euro.

Recidive

Als u binnen 3 jaar na een [strafrechtelijke veroordeling](#) of een definitieve administratieve sanctie voor een milieu- of dierenwelzijnsmisdrijf opnieuw een overtreding begaat, kan de rechter:

- de maximumstraf verdubbelen, met een minimum van 200 euro of
- een gevangenisstraf van 15 dagen opleggen.

Het strafregister

Als u wordt veroordeeld, wordt de veroordeling opgenomen in uw strafregister.

Aanvullende maatregelen

De rechter kan ook besluiten tot aanvullende sancties, waaronder:

- inbeslagneming van eigendommen die een gevaar vormen voor het milieu, de menselijke gezondheid of het dierenwelzijn;
- storting in het Milieubeschermingsfonds van een bedrag dat overeenkomt met de kosten die de overheid heeft gemaakt om de aan het milieu toegebrachte schade te voorkomen of te herstellen;
- herstel van het terrein in de oorspronkelijke staat, zodat dit niet langer een gevaar vormt voor het milieu of de volksgezondheid;
- gedeeltelijke of volledige stopzetting van de activiteit;
- tijdelijke of permanente sluiting van een of meer inrichtingen;
- bekendmaking van het vonnis op kosten van de veroordeelde;
- een verbod om een specifieke beroepsactiviteit uit te oefenen;
- een permanent verbod of een verbod voor een periode van 1 maand tot 3 jaar om dieren te houden.

IN HET GEVAL VAN EEN MILIEU-INBREUK

OPGELET!

Indien u wordt veroordeeld, moet het wettelijke bedrag van de hier vermelde strafrechtelijke geldboetes worden vermenigvuldigd met 8, overeenkomstig de wettelijke coëfficiënt die is vastgesteld in de Wet betreffende de opdecimen op de strafrechtelijke geldboetes.

ADMINISTRATIEVE VERVOLGING

Als de Procureur des Konings besluit om u niet strafrechtelijk te vervolgen of binnen een termijn van 6 maanden zich ervan onthoudt u te vervolgen, kan Leefmilieu Brussel in de plaats daarvan een alternatieve [administratieve geldboete](#) opleggen.

De alternatieve administratieve geldboetes

De leidend ambtenaar van Leefmilieu Brussel kan besluiten tot een alternatieve administratieve geldboete van 50 tot 62 500 euro, nadat hij u heeft uitgenodigd om uw verdediging te voeren.

Dit bedrag kan worden verminderd in het geval van verzachtende omstandigheden.

Als de feiten betrekking hebben op meerdere inbreuken, worden de bedragen per inbreuk samengeteld, met een maximum van 125 000 euro.

Wilt u meer weten over de procedure tot alternatieve administratieve geldboete, raadpleeg dan onze webpagina: [De procedure in geval van overtreding](#).

Recidive

Als u binnen 3 jaar na een [strafrechtelijke veroordeling](#) of een definitieve administratieve sanctie opnieuw een overtreding begaat, kan het maximale boetebedrag 125.000 euro bedragen.

De betalingstermijn

Indien u een administratieve geldboete ontvangt, moet u die binnen de 30 dagen betalen. Als u niet binnen deze termijn betaalt, vaardigt de ambtenaar van de minister die door de Regering is aangeduid een bevelschrift uit om de inningsprocedure op te starten.

Bevel tot het staken van de inbreuk op straffe van een dwangsom

De administratieve geldboete kan gepaard gaan met een bevel om de inbreuk binnen een bepaalde termijn te beëindigen, op straffe van een dwangsom. Houdt u zich niet aan deze termijn, dan moet u een [dwangsom](#) betalen van maximaal 62 500 euro.

Deze dwangsom kan echter worden opgeheven, de uitvoering ervan kan worden opgeschort of het bedrag ervan kan worden verlaagd, indien u in de onmogelijkheid verkeert om het bevel tot stopzetting van de inbreuk uit te voeren.

Verzoek tot uitstel

Wanneer u wordt uitgenodigd uw verdediging te voeren in de procedure tot alternatieve administratieve geldboete, kunt u om [uitstel](#) verzoeken, als u in de vijf jaar voorafgaand aan uw overtreding niet bent bestraft geweest voor een milieu- of dierenwelzijnsovertreding. Als u uitstel wordt verleend, betekent dit dat u de administratieve geldboete niet hoeft te betalen. Het uitstel vervalt echter onmiddellijk als u binnen 3 jaar na de beslissing een nieuwe overtreding begaat..

Rechtsmiddelen

In het geval dat u een administratieve geldboete ontvangt, kunt u beroep aantekenen bij het Brusselse [Milieucollege](#), binnen de 2 maanden volgend op de betekening van de beslissing. Indien u het niet eens bent met de beslissing van het Milieucollege, kunt u in beroep gaan bij de Raad van State.

Milieucollege

Arcadiagebouw
Kunstberg 10-13, 1000 Brussel
Tel: +32 2 432 85 09

A

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE

Administratieve geldboetes zijn een alternatief voor strafrechtelijke vervolging. Inbreuken kunnen met andere woorden strafrechtelijk worden vervolgd of met een administratieve boete worden bestraft. Als de Procureur des Konings geen strafvervolging instelt voor de in een proces-verbaal vastgestelde overtredingen, kan de leidend ambtenaar van Leefmilieu Brussel een administratieve geldboete opleggen. Alternatieve administratieve boetes maken het mogelijk om alle overtredingen op het gebied van milieu en dierenwelzijn te bestraffen. Het opgelegde bedrag hangt af van de ernst van de inbreuk en de omstandigheden waarin deze is gepleegd. De bedoeling is dat het zowel evenredig als afschrikkend moet zijn.

ASBESTWERF

Bouwplaats waar asbesthoudende materialen worden verwijderd of ingekapseld. Afhankelijk van de aard en de omvang van de werken kan een vergunning vereist zijn voordat de werkzaamheden van start kunnen gaan. Zo kan de bevoegde instantie ervoor zorgen dat passende maatregelen worden genomen om het milieu te beschermen en de gezondheid en veiligheid van iedereen te vrijwaren. De risico's houden voornamelijk verband met de verspreiding en inademing van asbestvezels. Asbestafval is gevaarlijk afval en moet op een specifieke manier worden behandeld.

B

BIOCIDEN

Biociden zijn bestrijdingsmiddelen die niet in verband met de teelt van planten worden gebruikt. Biociden kunnen chemische, synthetische (kunstmatige) of natuurlijke stoffen of micro-organismen zijn die bedoeld zijn om organismen die als gevaarlijk voor de mens worden beschouwd, te vernietigen, hun werking te verhinderen of onschadelijk te maken, of om parasieten te bestrijden. Biociden zijn per definitie actieve producten die effecten kunnen hebben op mensen, dieren of het milieu.

Insecticiden, ontsmettingsmiddelen, knaagdierbestrijdingsmiddelen, insectenwerende middelen, fungiciden of houtbeschermingsproducten zijn biociden.

BODEMATTEST

Een juridisch document dat aan de koper of overnemer moet worden verstrekt door de persoon die een terrein of een bedrijf met risicoactiviteiten overdraagt - de overdrager - voordat een overdrachtsovereenkomst wordt gesloten. In dit document wordt informatie verstrekt over de toestand van de bodem en over de verplichtingen waaraan moet worden voldaan met betrekking tot het beheer van verontreinigde bodems.

BROEIKASGAS

Broeikasgassen zijn, in veel gevallen, natuurlijk in de atmosfeer voorkomende gassen. Zij houden zonnestraling vast en absorberen de infrarode straling die door de Aarde wordt uitgezonden. De energie zit daardoor gevangen. Dit verschijnsel wordt het 'broeikaseffect' genoemd, naar analogie met de serre in de kasteelt. De concentratie

broeikasgassen in de atmosfeer neemt voortdurend toe. Het Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) heeft meer dan veertig broeikasgassen geïdentificeerd, waaronder waterdamp, koolstofdioxide (CO₂) dat onder meer wordt uitgestoten bij de verbranding van fossiele brandstoffen, fluorkoolwaterstoffen (HFK's) die worden gebruikt in airconditioning- en koelsystemen, enz. Het Kyoto-protocol, dat in 1997 werd goedgekeurd, heeft tot doel de internationale gemeenschap ertoe te verplichten haar productie van broeikasgassen te beperken. In 2010 is het door in totaal 168 landen geratificeerd.

BUURLAWAAI

Geluidshinder voortgebracht door eender welke in de buurt hoorbare geluidsbron. Lawaai dat bijvoorbeeld veroorzaakt wordt door bouwwerkzaamheden door particulieren aan hun eigen woning of op het terrein eromheen, indien deze werkzaamheden worden verricht tussen 17u en 7u uur van maandag tot en met zaterdag, of op zon- of feestdagen.

Let op: lawaai voortgebracht door verkeer, gemotoriseerd tuingereedschap, militaire activiteiten, schoolactiviteiten, activiteiten van geloofsbelijdenis, toegelaten activiteiten op de openbare weg, werven, schietstanden en schietbanen wordt niet beschouwd als buurlawaai.

C

CHLOORFLUORKOOLWATERSTOFFEN (CFK'S)

Chemische verbindingen bekend onder de handelsnaam Freon. De meest voorkomende voorbeelden zijn: R22 voor HCFC's; R11 en R12 voor CFK's. Deze verbindingen

zijn kleurloos, reukloos, niet brandbaar, niet corrosief in gasvormige of vloeibare toestand en uiterst stabiel, vooral in het geval van CFK's, en zijn verantwoordelijk voor de afbraak van de ozonlaag die de Aarde op grote hoogte, in de stratosfeer, beschermt. Zij absorberen ook hoogenergetische ultraviolette straling en dragen zo actief bij tot de toename van het broeikas-effect. Hun aardopwarmingsvermogen is meer dan duizend keer zo hoog als dat van CO₂.

In 1987, in Montreal, besloten de belangrijkste CFK- en Halon-producerende landen de productie stop te zetten. In Europa mogen CFK's sinds 1 oktober 2000 niet meer op de markt worden gebracht. Sinds 1 januari 2002 moeten zij worden gerecupereerd en vernietigd. HCFK's zijn sinds 1 januari 2015 verboden in Brussel en moeten worden teruggewonnen en vernietigd.

CO₂

Koolstofdioxide, ook wel bekend als koolstofdioxide, is een van de belangrijkste broeikasgassen.

D

DIERENASIEL

Een openbare of particuliere voorziening die over geschikte inrichtingen beschikt voor de opvang en verzorging van rondzwervende, in de steek gelaten, verwaarloosde of in beslag genomen dieren.

DIERENINSTELLING

Hobbykwekerij, professionele kwekerij of handelskwekerij van honden of katten, een dierenasiel, een dierenpension of een

handelszaak voor niet-voedselproducerende dieren.

- Een handelsinstelling voor dieren is een inrichting die zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen en vogels mag verhandelen. Deze definitie omvat geen landbouwinstellingen, al dan niet voor het publiek toegankelijke inrichtingen waar dieren gehouden worden om ze te verhandelen en die geen voedingsmiddelen produceren. De instellingen waar dieren worden gehouden om ze in de handel te brengen op markten, foren en kermissen worden ook beschouwd als handelszaken. Ze kunnen als tussenpersoon optreden bij de verkoop van honden en katten, via publicaties en advertenties, op voorwaarde dat de identificatie van de hond duidelijk vermeld wordt.

DWANGSOM

In een beslissing tot administratieve geldboete kan een bevel worden opgelegd om, op straffe van een dwangsom, de inbreuk stop te zetten. Indien de overtreder de overtreding niet beëindigt zoals hem is bevolen, zal hij de dwangsom moeten betalen. De dwangsom kan bestaan uit de betaling van een eenmalige som, of van een som die afhankelijk is van de periode van de vertraging in het uitvoeren van het bevel.

E

ELEKTROMAGNETISCHE VELDEN

Het elektrische veld en het magnetische veld vormen samen een elektromagnetisch veld. Sommige zijn natuurlijk, en alom aanwezig in onze omgeving, zoals het elektrische veld dat zich kan vormen als er een onweer is, of het magnetische veld rond de Aarde, dat de kompasnaald stuurt. Andere worden

kunstmatig gecreëerd door menselijke activiteit, bijvoorbeeld door telecommunicatie. Elektromagnetische velden verspreiden zich aan de snelheid van het licht in de vorm van golven. Deze verspreiding wordt straling genoemd.

ENERGIEPRESTATIE VAN GEBOUWEN (EPB)

De energieprestatie van een gebouw komt overeen met de hoeveelheid energie die het jaarlijks per oppervlakte-eenheid verbruikt. Ze wordt gewoonlijk uitgedrukt in kWh/m²/jaar. Dit energieverbruik hangt af van de kwaliteit van de bouw, de isolatie, de energievoorzieningen, de werking en de regeling ervan.

De energieprestatie van een gebouw wordt onder meer berekend op basis van kwantitatieve criteria: het jaarlijkse verbruik voor verwarming en warmwaterproductie, het elektriciteitsverbruik van verlichting, ventilatie en het koelsysteem.

Verbetering van de energieprestaties van een gebouw betekent optimalisering van het jaarlijkse energieverbruik om een optimaal thermisch comfort te bereiken.

De energieprestatie van gebouwen is een belangrijke inzet voor het terugdringen van het energieverbruik en de uitstoot van broeikasgassen. Zo is de verwarming van woningen en de tertiaire sector verantwoordelijk voor meer dan 50% van de directe broeikasgasemissies in ons Gewest.

Brussel is echter ook een bron van zogenaamde 'indirecte' emissies, die verband houden met de elektriciteit die in Brussel wordt verbruikt maar elders wordt geproduceerd. Deze emissies vertegenwoordigen nog steeds bijna 95% van het elektriciteitsverbruik in de regio. Zij hebben ook betrekking op de productie van consumptiegoederen die op ons grondgebied worden ingevoerd: levensmiddelen,

huishoudelijke apparaten, bouwmaterialen, textiel enz. In totaal werden deze emissies geschat op bijna 20.000 kton CO₂-equivalent in 2015, of meer dan het vijfvoud van de directe emissies...

ETHOLOGISCHE BEHOEFTE

De ethologie bestudeert het gedrag van diersoorten, waaronder de mens, in hun natuurlijke omgeving. Dieren hebben verschillende behoeften, afhankelijk van hun natuurlijke omgeving, tamheid of gevangenschap, tijdens proeven, enz.

EURONORM

Een Europese milieunorm die maximumgrenzen stelt aan de emissie door voertuigmotoren van verontreinigende stoffen die gevaarlijk zijn voor de menselijke gezondheid. De doelstelling van deze normen is om de luchtvervuiling veroorzaakt door het wegverkeer, te verminderen. De uitstoot van CO₂ wordt hier buiten beschouwing gelaten, aangezien dit gas, strikt genomen, niet giftig is voor de mens.

Er zijn verschillende normen, afhankelijk van het type voertuig. Hoe hoger de euronorm van een voertuig, hoe lager de uitstoot van verontreinigende stoffen. De euronorm staat altijd vermeld op het inschrijvingsbewijs van het voertuig.

F

FIPRONIL

Insecticide dat wordt gebruikt voor de bestrijding van luizen en andere parasieten bij huisdieren en voor de behandeling van zaden. Het is giftig voor de mens als het wordt ingeslikt en dodelijk voor insecten, vooral voor bijen.

G

GBP - GEWESTELIJK BODEMBESTEMMINGSPLAN

Een plan dat de functies bepaalt en vastlegt die in de verschillende wijken in het Gewest kunnen worden gevestigd: woningen, kantoren, groene ruimten, enz. Het bestaat uit kaarten (grafische voorschriften) en een voorschriftenboek waarin wordt aangegeven wat in elk gebied kan worden gedaan. De belangrijkste kaart voor vergunningsaanvragen is de bodembestemmingskaart, die het grondgebied in gebieden verdeelt naargelang van het gebruik dat ervan wordt gemaakt (zie GBP-gebieden). Alle bouwvergunningen moeten worden afgegeven in overeenstemming met het GBP.

GEBIEDEN VAN HET GBP

De Brusselse Hoofdstedelijke Regering heeft zes categorieën van gebieden vastgelegd in haar Gewestelijk Bodembestemmingsplan (GBP):

1. Woongebieden met residentieel karakter, groengebieden, groengebieden met hoogbiologische waarde, parkgebieden, begraafplaatsgebieden en bosgebieden
2. Andere woongebieden
3. Gemengde gebieden, gebieden voor sport- of vrijetijdsactiviteiten in de open lucht, landbouwgebieden, voorzieningen van collectief belang of openbare diensten
4. Gebieden van gewestelijk belang, sterk gemengd gebied en ondernemingsgebieden in een stedelijke omgeving (OGSO's).
5. Administratiegebied
6. Gebieden voor stedelijke industrie, gebieden voor havenactiviteiten en vervoer, spoorweggebieden en gebieden van gewestelijk belang met uitgestelde aanleg.
7. Een [kaart van de geluidszones laat direct zien in welke geluidszone men zich bevindt.](#)

GEDETAILLEERD STUDIE

Onderzoek dat wordt uitgevoerd wanneer uit het verkennend bodemonderzoek is gebleken dat de interventienormen zijn overschreden of dat de verontreiniging is toegenomen, en dat tot doel heeft:

- horizontaal en verticaal de verontreiniging van de bodem te bepalen;
- de types verontreiniging (eenmalige, gemengde, weesverontreiniging) te definiëren;
- met redenen omklede conclusies en eventueel te nemen noodmaatregelen te formuleren.

GEWASBESCHERMINGSMIDDELEN

Producten bestaande uit chemische stoffen die op planten worden gebruikt om de groei te versnellen, hun houdbaarheid te verbeteren of ongewenste organismen te bestrijden. Gewasbeschermingsmiddelen omvatten de verschillende pesticiden die worden gebruikt voor:

- de bescherming van planten en voedings- of siergewassen tegen schadelijke organismen: insecticiden, fungiciden, slakkenbestrijdingsmiddelen, enz.
- de bestrijding van ongewenste planten: herbiciden.

GLYFOSAAT

Niet-selectief totaal onkruidverdelgingsmiddel dat door de bladeren wordt opgenomen. Het heeft een breed effect en is sinds 2015 door het Internationaal Agentschap voor Kankeronderzoek geclassificeerd als een waarschijnlijk kankerverwekkende stof. Wanneer het in combinatie met hulpstoffen wordt gebruikt, wordt het als giftig voor flora en fauna beschouwd, vooral voor bijen. De mate van toxiciteit voor de mens zorgt nog steeds voor controverse in de wetenschap.

GRONDWATER

Water onder het grondoppervlak dat wordt gevoed door regenwater dat in de grond infiltreert.

H

HERSTEL

Herstel van het milieu in zijn oorspronkelijke toestand, vergezeld van een of meer aanvullende of compenserende maatregelen.

HUISHOUDELIJK AFVALWATER

Water afkomstig van het openbare distributienet, dat door huishoudens wordt gebruikt en vervolgens in de openbare riolering wordt geloosd; water afkomstig van sanitaire installaties, water afkomstig van het koken, van het wassen thuis of van wassalons die uitsluitend door klanten worden gebruikt, water afkomstig van het schoonmaken van gebouwen, zoals woningen, kantoren, auditoria, kazernes, kampeerterreinen, gevangenissen, onderwijsinstellingen met of zonder internaat, zwembaden, hotels, restaurants, cafés, kapsalons.

NIET-HUISHOUDELIJK AFVALWATER

Ander afvalwater dan huishoudelijk afvalwater. Het verschilt van huishoudelijk afvalwater en de kenmerken ervan verschillen van industrie tot industrie. Naast organische, stikstofhoudende of fosforhoudende stoffen kunnen zij ook toxische producten, oplosmiddelen, zware metalen, organische microverontreinigende stoffen en koolwaterstoffen bevatten. Sommige daarvan moeten worden voorbehandeld voordat ze in de riolering worden geloosd.

Huishoudelijk afvalwater gemengd met niet-huishoudelijk afvalwater wordt niet-huishoudelijk afvalwater.

I

INGEDEELDE INRICHTINGEN

Activiteiten, uitrustingen of producten die een effect kunnen hebben op het milieu en op de buurt, zijn ingedeelde inrichtingen en worden beschouwd als hinderlijk, ongezond en gevaarlijk. Deze <link ingedeelde inrichtingen> zijn in een lijst opgenomen.

Ongeacht de doeleinden van deze inrichtingen - privé, commercieel, artisanal, industrieel, openbaar ... -, als ze in de lijst van ingedeelde inrichtingen zijn opgenomen, is het verplicht om een milieuv vergunning aan te vragen of een voorafgaande aangifte te doen om de activiteit uit te voeren of de uitrustingen en producten op te slaan of te gebruiken. De inrichtingen zijn onderverdeeld in 6 klassen, afhankelijk van de ernst van de gevolgen die zij kunnen hebben: 3, 2, 1D, 1C, 1B et 1A.

INHEEMSE SOORT

Een plant- of diersoort die van nature in een gebied voorkomt, zonder menselijk ingrijpen. Als er sprake is van menselijk ingrijpen, spreken we van een geïntroduceerde soort die in het ergste geval invasief kan blijken te zijn.

INRICHTING VOOR DIEREN

Hobbyfokkerij, beroepsfokkerij of commerciële fokkerij van honden of katten, dierenasiel, dierenpension of commerciële inrichting voor dieren die niet voor de productie van levensmiddelen bestemd zijn, met uitzondering van

inrichtingen die uitsluitend levende ongewervelde dieren of vissen voor de visserij als aas en/of levende vissen verkopen die in bekken worden gehouden en bestemd zijn om in vijvers te leven

Een commerciële inrichting voor dieren is een inrichting

- die zoogdieren, reptielen, amfibieën, vissen, vogels, enz. op de markt kan brengen
- waar dieren worden gehouden voor de verkoop op markten, beurzen of braderieën. Zij kan bemiddelen bij de verkoop van honden en katten via publicaties en advertenties, mits de identificatie van de hond duidelijk wordt vermeld.

INVASIEVE SOORT

Elke uitheemse soort die de neiging heeft zich buitensporig te verspreiden of een bedreiging te vormen, en daarbij de ecologische niches van inheemse soorten inneemt, waardoor deze in gevaar worden gebracht. Uiteindelijk verstoort of bedreigt deze invasieve soort het evenwicht van de natuurlijke of halfnatuurlijke ecosystemen waarin hij is ingeburgerd.

[De lijst van invasieve soorten is opgenomen in bijlage IV van de Ordonnantie van 1 maart 2012 betreffende het natuurbehoud.](#)

K

KUNSTMATIGE WEGEN VOOR DE AFVLOEIING VAN REGENWATER

Goten, sloten of aquaducten voor de afvoer van regenwater.

KWEKER VAN HONDEN OF KATTEN

Een persoon die inrichtingen beheert waarin honden of katten voor fokdoeleinden worden gehouden en waarin de nakomelingen van de kweek of van andere kwekers worden verhandeld.

- De occasionele kweker fokt niet meer dan twee nesten katten of honden per jaar.
- De hobbykweker houdt op hetzelfde postadres ten minste twee vrouwelijke dieren voor fokdoeleinden en brengt niet meer dan tien nesten honden of katten per jaar uit eigen kweek op de markt.
- De professionele kweker heeft meer dan 5 vrouwelijke dieren voor fokdoeleinden op hetzelfde adres en brengt meer dan 10 nesten per jaar uit eigen kweek op de markt.
- De kweker-handelaar brengt nesten van andere kwekers op de markt dan die van hemzelf.

L

LOW EMISSION ZONE' OF LEZ

'Lage-emissiezone' in het Nederlands. Deze term wordt gebruikt om een stad of stadsdeel aan te duiden waar de meest verontreinigende voertuigen niet mogen rijden. Dit is een van de maatregelen die in een groot aantal <link Europese steden> zijn genomen om de luchtkwaliteit en dus de volksgezondheid te verbeteren. De invoer van de LEZ is bedoeld om de uitstoot van de vervuilende stoffen die het schadelijkst zijn voor de gezondheid te verlagen: stikstofoxiden en fijnstof, waaronder black carbon.

M

MICROGOLFVERBINDING

Punt-tot-punt straalverbinding met directe zichtbaarheid. Het is een systeem voor de draadloze overdracht van hoofdzakelijk digitale signalen tussen twee vaste geografische locaties.

MILIEUCOLLEGE

Brusselse overheidsinstelling die belast is met de behandeling van beroepen die worden ingesteld door particulieren en ondernemingen, meer bepaald na een door Leefmilieu Brussel opgelegde alternatieve administratieve geldboete.

MILIEUVERGUNNING

Vergunning in verband met de uitbating van een inrichting die als 'hinderlijk, ongezond en gevaarlijk' is ingedeeld en waarin verplichtingen zijn opgenomen die moeten worden nageleefd om de veiligheid te garanderen en de hinder te beperken.

N

NATURA 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van natuurlijke en halfnatuurlijke gebieden. Dit netwerk heeft tot doel de diversiteit van deze gebieden in stand te houden en de biologische en ecologische kwaliteit ervan te verbeteren. Deze gebieden, ook bekend als 'Speciale Beschermingszones (SBZ)', zijn gekozen vanwege de buitengewone biodiversiteit die zij herbergen. Dit netwerk is dus van groot belang voor zowel de Brusselse flora als voor de plaatselijke en migrerende fauna.

NEONICOTINOÏDEN

Een klasse giftige stoffen die als insecticiden worden gebruikt en inwerken op het centrale zenuwstelsel van insecten.

O

OPENBAAR HYDROGRAFISCH NETWERK

Alle bevaarbare waterwegen, niet bevaarbare waterlopen,

afvoerwegen en stromend en stilstaand water in het publieke domein, in tegenstelling tot wat valt onder de privé-eigendom van bewoners.

OPENBARE RUIMTEN

Alle ruimten die deel uitmaken van het openbaar domein, alle terreinen en gebouwen die eigendom zijn van of gehuurd worden door een overheidsinstantie en die een openbare dienstverleningsfunctie hebben: voetpaden, gemeentelijke of gewestwegen, berm en dijken, pleinen, openbare parken en tuinen, monumenten, begraafplaatsen, gemeentelijke pleinen, sportterreinen, omgevingen van administraties, omgevingen van sociale woningen, enz.

OPPERVLAKTEWATER

In tegenstelling tot grondwater worden met oppervlaktewater alle waterlichamen bedoeld die in contact staan met de atmosfeer of die aan de oppervlakte liggen. In het Brussels Hoofdstedelijk Gewest gaat het vooral om rivieren, vijvers, moerassen, kanalen en afvloeiend regenwater.

ORDONNANTIE VAN 1 MAART 2012 BETREFFENDE HET NATUURBEHOUD

Brusselse wetgeving die het behoud en het duurzame gebruik garandeert van de elementen die de biologische diversiteit vormen. Ze bevat maatregelen voor de bescherming, het beheer, de verbetering en het herstel van populaties van in het wild levende dier- en plantensoorten en hun habitats, natuurlijke habitats en terrestrische en aquatische ecosystemen. Ze omvat ook maatregelen om de

milieukwaliteit te handhaven of te herstellen.

De Natuurordonnantie omvat onder andere:

- Bijlage I: Lijst met beschermde natuurlijke habitats
- Bijlage II.2: Lijst met soorten die een strikte bescherming genieten op het gehele gewestelijke grondgebied
- Bijlage II.3: Lijst van soorten die in de groengebieden van het Gewestelijk Bodembestemmingsplan (GBP) bescherming genieten
- Bijlage IV: Lijst van invasieve soorten

OVERSCHRIJDING

Een tijdelijke verandering van het geluidsdrukkniveau of een verandering van het geluidsspectrum veroorzaakt door een specifiek geluid dat door het menselijk gehoor kan worden waargenomen. Er is sprake van:

- een overschrijding van niveau, als het specifieke geluid in kwestie op een stabiele of fluctuerende, continue of intermitterende manier in het omgevingslawaai aanwezig is.
- een overschrijding van impulsief karakter, als het specifieke geluid is samengesteld uit impulsachtige geluiden, zoals het dichtslaan van een deur.

een overschrijding van tonaal karakter, wanneer de aanwezigheid van een zuiver geluid of geluid van tonale aard in het specifieke geluid wordt vermoed. Bijvoorbeeld gefluit of gebrom.

OZONLAAG

Ozon is een chemische stof die bestaat uit 3 zuurstofatomen (O₃). Het is sterk oxiderend en antiseptisch, maar ook giftig voor de mens.

In de atmosfeer is het in lage concentraties aanwezig,

maar ongeveer 90% van de ozon is geconcentreerd in de stratosfeer waar het een laag vormt op 10 tot 50 km boven het aardoppervlak.

De ozonlaag of ozonosfeer filtert veel van de schadelijke ultraviolette straling van de zon. Ze heeft dus een beschermende rol voor levende wezens en ecosystemen.

P

PESTICIDEN

Pesticiden zijn chemische, synthetische (kunstmatige) of natuurlijke producten die tot doel hebben om organismen die als ongewenst worden beschouwd, te vernietigen. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen gewasbeschermingsmiddelen, die worden gebruikt om planten te beschermen, en biociden, die in alle andere gevallen worden gebruikt.

PROXY CHIMIK

Mobiele dienst voor de <link inzameling van klein huishoudelijk chemisch afval > georganiseerd door Net Brussel.

R

REACH-REGLEMENTERING

[Verordening van de Europese Unie](#) om de gezondheid van de mens en het milieu beter te beschermen tegen de risico's van chemische stoffen en tegelijkertijd het concurrentievermogen van de chemische industrie te bevorderen. Om het aantal dierproeven te verminderen, moedigt ze ook alternatieve methoden voor de beoordeling van de gevaren van stoffen aan.

REGENWATER

Water afkomstig van neerslag.

RISICOACTIVITEIT

Sommige industrieën of beroepsactiviteiten vereisen het gebruik van vervuilende producten of genereren afval dat potentieel schadelijk is voor het milieu. Deze activiteiten houden dus risico's in op vervuiling van de bodem of het grondwater. Dit is het geval voor tankstations, maar ook voor veel werkplaatsen en opslagplaatsen. In totaal bestaan er 75 risicoactiviteiten.

S

STATISCHE TRANSFORMATOR

Een elektrische machine, algemeen bekend als transformator, die gewoonlijk wordt aangetroffen in hoogspanningscabines. Ze wordt gebruikt om de spanning - uitgedrukt in volt - en de stroom - uitgedrukt in ampère - van een bepaalde elektrische stroom te wijzigen. Er zijn verschillende transformatoren op het traject van de elektriciteit van de plaats van productie naar de eindafnemer.

STRAFRECHTELIJKE VEROORDELING

Overtredingen kunnen door de correctionele rechtbank worden vervolgd. De correctionele rechtbank kan de persoon die een strafbaar feit heeft gepleegd, veroordelen tot een gevangenisstraf en/of een geldboete of tot een werkstraf.

U

UITBATING

Installatie, inbedrijfstelling, instandhouding, gebruik of onderhoud van een inrichting, alsmede het vrijkomen van stoffen uit een inrichting.

UITSTEL

Een overtreder kan uitstel van de tenuitvoerlegging van de administratieve geldboete krijgen, indien hij in de voorafgaande vijf jaar geen administratieve geldboete of strafrechtelijke sanctie voor een ander strafbaar feit heeft gekregen.

Als uitstel wordt toegekend, betekent dit dat de overtreder de administratieve geldboete niet hoeft te betalen, als hij binnen een periode van drie jaar, geen nieuwe overtreding begaat die tot een administratieve geldboete of een strafrechtelijke sanctie kan leiden.

Indien de overtreder tijdens de proeftijd van drie jaar een nieuwe overtreding begaat, wordt het uitstel automatisch ingetrokken en moet de overtreder niet alleen de boete betalen waarop het uitstel betrekking had, maar ook de boete die voor de nieuwe overtreding is opgelegd.

V

VERKENNEND BODEMONDERZOEK

Plaatsbeschrijving van een terrein met als doel:

- eventuele vervuiling van de bodem of het grondwater op te sporen;
- de oorsprong en de aard ervan te bepalen;
- de noodzaak van behandeling te bepalen;
- eventueel de aard van de verontreiniging te bepalen
- Het verkennend bodemonderzoek wordt uitgevoerd door een door ons gewest erkende bodemverontreinigingsdeskundige.

02 775 75 75 • LEEFMILIEU.BRUSSELS

Inhoud : Afdeling Inspectie en verontreinigde bodems

Tekst revisie : November, 2021.

Verantwoordelijke uitgever : Leefmilieu Brussel, Havenlaan 86 C/3000 - 1000 Brussel

Contact email : info@leefmilieu.brussels

Leefmilieu Brussel, 2023